

J&T 98

Saudsko-ruská cenová válka na trhu s ropou dopadá hlavně na americké těžaře

strana 6

Pojišťovny počítají s koronavirem i útoky hackerů

strana 9

Hypotékám se vloni moc nedařilo. Letos bude ještě hůře...

strana 13

Štěpán Ašer: Za rok 2019 jsme dosáhli historicky nejlepších výsledků

Podle auditovaných konsolidovaných výsledků uzavřela J&T Banka loňský rok s rekordními výsledky. Stabilní bilanční suma, vzrůstající vlastní kapitál i čistý zisk. Banka je kapitálově silná a stabilní, připravená na další rozvoj.

strana 8

Obchod s krásou

Jan Kaláb, umělec pocházející z prostředí graffiti, se stal Skokanem roku J&T Banka Art Indexu 2020.

strana 14

Užijte si asijský pátek v Buddha-Baru

Vychutnejte si vyhlášené sushi a další oblíbené pokrmy pražského Buddha-Baru, stačí si jen dopředu objednat.

strana 24

Čeká se na bod zlomu

Březen a duben mají společné hlavní téma – koronavirus. Všechny postižené státy s obavami sledují propad ekonomiky a začínají připravovat záchranná opatření. Křivka nárůstu nových pacientů už alespoň v Evropě není tak strmá, a tak analytici netrpělivě vyhlížejí, zda už v průběhu dubna dojde k pomyslnému bodu zvratu.

Vláda dle premiéra Andreje Babiše uvažuje o podpoře pro ekonomiku ve výši až bilionu korun. Na přímou pomoc by mělo směřovat až 100 mld. Kč (zhruba 2,0 % HDP). Uvažuje se o kompenzacích mezd, odpuštění odvodů, finančních injekcích či tzv. kurzarbeitsu. Dále se zvažuje dalších až 900 mld. Kč (17 % HDP) jako záruky. V tomto případě by stát do zmíněné výše fungoval jako ručitel na pravděpodobně přechodné financování.

ČNB SNÍŽILA ÚROKOVÉ SAZBY

V pondělí 16. března ČNB na mimořádném zasedání snížila úrokové sazby o 50 bazických bodů na 1,75 %. Vzhledem k předpokládanému vývoji české ekonomiky a komentářům z ČNB je další snižování úrokových sazeb pravděpodobné. „Důležitým faktorem bude další oslabení koruny, které dodá podobný efekt jako sniže-

(0 % m/m; 1580 USD), naopak stříbro (-16 % m/m) a platina (-16 % m/m) rekordně propadly.

„Krátkodobý výhled bude ovlivněn sentimentem a dopady koronaviru na globální ekonomiku. Ropu ovlivní snaha najít novou dohodu na straně těžarů. Důležitým faktorem pro ceny komodit zůstává vývoj kurzu dolaru,“ uvádí hlavní ekonom.

PRODAT, NEBO KOUPIŤ?

Zkušený analytici nyní radí: „Pokud váš fond drží dluhopisy, jejichž emitenti tu budou i po odeznění karantén a mimořádných opatření, sedněte si na ruce a nedívejte se ani na ceny fondů ani na ceny, kterými fondy musí svá portfolia oceňovat. Držte se stávajícího investičního plánu. Investujte pravidelně, anebo,

Uvažuje se o kompenzacích mezd, odpuštění odvodů, finančních injekcích či tzv. kurzarbeitsu.

Zvažovaná pomoc domácí ekonomice je obdobná programům, které nedávno vyhlásily jiné, nejen evropské země, jako Německo, Francie, Itálie, Velká Británie či USA. „Zvažovaná podpora sice zřejmě nezvrátí krátkodobý ekonomický propad, ale pomůže k rychlejší obnově postižené ekonomiky a k uchování důvěry, která je pro fungování ekonomiky stěžejní,“ říká hlavní ekonom J&T Banky Petr Sklenář.

ni sazeb. Rizikem u případného agresivního snižování sazeb je, že může vyvolat až nežádoucí tlak na oslabení koruny, proti kterému by se ČNB pak musela postavit. Pak by bylo takové snížení sazeb spíše kontraproduktivní než přínosné,“ vysvětluje Petr Sklenář.

KOMODITY ZASÁHL VÝPRODEJ

Komoditní trhy v březnu prošly masivním výprodejem. Široké indexy ztratily dalších 20–30 %, což byl nejhlubší měsíční propad v historii od roku 1970, kdy se indexy sestavují. Klíčovým faktorem byl kolaps cen ropy, která ztratila 55 % a klesla na 18letá minima – Brent (22 USD), WTI (20 USD). Propad cen ropy byl dvojnásobný než na podzim 2008. Vedle globálního výpadku poptávky situaci vyhroutil rozkol v rámci sdružení OPEC+, které se nejen neshodlo na snížení produkce, ale Saudská Arábie přistoupila k agresivnímu zvýšení nabídky.

Technické kovy v březnu v průměru ztratily 10 % a zemědělské plodiny 4 %. Beze změny zůstaly pouze drahé kovy, a to hlavně díky zlatu

AMERICKÉ DLUHOPISY PROPADLY, EVROPSKÉ VROSTLY

Americká výnosová křivka v březnu u dluhopisů propadla o dalších 40–60 bodů a pro kratší konec křivky to byl nejhlubší pokles od podzimu 2008. Výnos 10letého dluhopisu klesl na historické minimum (0,6 %). Výnosy státních dluhopisů klesaly z obavy ze šíření koronaviru a v reakci na koordinované kroky centrálních bank. Fed ve dvou krocích srazil sazby na nulu z 1,50–1,75 %, následně zahájil neomezené nákupy státních dluhopisů (QE), velké nákupy korporátních dluhopisů a podporu kreditnímu trhu. Kreditní prémie vyskočily na 11letá maxima, ale pak došlo k částečné korekci kvůli zásadu Fedu.

Ve většině eurozóny výnosy dluhopisů vzrostly o 10–30 bodů a korigovaly předchozí propad. Ve Středomoří výnosy dluhopisů vzrostly až o 30 bodů. Kreditní prémie v Evropě vzrostly na 8letá maxima. ECB sazby neměnila, ale uvolnila další parametry měnové politiky, zvýšila svůj QE program a pak i zavedla nový program PEPP v objemu 750 mld. EUR. Dluhopisové výnosy ve střední Evropě i přes volatilitu mírně vzrostly do 10 bodů. Česká výnosová křivka je plochá. Trh nereagoval na snížení sazeb ČNB ve dvou krocích z 2,25 % na 1,00 %.

Dluhopisové trhy nyní sledují sentiment a spekulace na další vlnu uvolnění měnové politiky klíčových centrálních bank.

KORUNA VÝRAZNĚ OSLABILA

Za poslední měsíc (vztaženo k polovině března) koruna k euru oslabila o 10 % na 5leté minima 27,7 CZK/EUR. Korunu srážel vývoj na trzích, zhoršování výhledu pro českou ekonomiku a také razantní snížení sazeb ČNB. Právě další zhoršení výhledu (= hluboká recese české ekonomiky) a snižování sazeb ČNB může vést k dalšímu oslabování koruny na úroveň nedávno nepředstavitelné (28–29 CZK/EUR). Důležité bude, jakým směrem se vydá kapitál, který přišel do koruny na konci intervenčního režimu (1Q 2017). Proti tomuto faktoru ČNB může využít svých nadměrných devizových rezerv, které vznikly právě během intervencí.

chcete-li jako chytrí investoři využít současných slev, dokupte za víc, protože dluhopis nakoupený se slevou do splatnosti dodá ještě vyšší výnos, než činí jeho nominální úrok. Totéž platí o fondech, které zlevněně dluhopisy nyní drží a jejichž výnos bude s velkou pravděpodobností v následujícím období vyšší než kupony dluhopisů v jejich portfoliích.“

AKCIE ZAŽÍVAJÍ PRUDKÉ VÝPRODEJE

Akcie, jakožto riziková aktiva, zažívají prudké výprodeje v návaznosti na nejistý ekonomický dopad šíření nového koronaviru. Je pravděpodobné, že globální ekonomika projde přinejmenším technickou recesí z důvodu zavádění preventivních opatření, což pravděpodobně povede k podobnému scénáři, jaký jsme zažili v letech 2008/09.

Aktuálně se americké indexy pohybují –30 % od svých maxim. V letech 2008/09 americké indexy zaznamenaly obrat až při –50 % od vrcholu.

Akcie, jakožto riziková aktiva, zažívají prudké výprodeje v návaznosti na nejistý ekonomický dopad šíření nového koronaviru.

Nicméně protentokrát je hospodářská politika více proaktivní a rychle přijímaná opatření by měla znamenat i rychlejší obrat.

„Proto vnímáme současnou situaci jako příležitost především u sektorů, které jsou tradičně defenzivní, jako síťové obory, telekomunikace, ener-

getika či tabákové společnosti. To obdobně platí i pro domácí BCPP,“ říká Sklenář.

EKONOMICKÝ POKLES A DOPAD NA TITULY PRAŽSKÉ BURZY

Epidemie nového koronaviru vede vlády k bezprecedentním restrikcím, které dopadají především na sektor služeb a s vysokou pravděpodobností způsobí evropskou a globální

recesi. Zatím se nedá odhadnout rozsah propadu, protože omezení se v některých zemích stále rozšiřují a jejich délka prodlužuje. V prvním a druhém kvartálu 2020 je však pravděpodobný hluboký propad většiny ekonomik včetně ekonomiky ČR. „Současná mimořádná situace podle nás dopadne v různé míře na hospodaření téměř všech titulů na pražské burze,“ konstatuje Petr Sklenář.

Možný dopad analytici vnímají ve dvou fázích (k 31. 1.). Tou první je okamžitý krátkodobý efekt vládních restrikcí. Omezení veřejného života a pokles poptávky po službách se podle nich nejvíce dotkne firem s přímou expozicí na gastronomii (Kofola) a firem v reklamním sektoru (CME), kde inzerenti narychlo stahují reklamu. Velmi rychle zareagovala na současnou situaci ČNB, která doporučila domácím bankám

nevyplatit či odložit dividendy. To dopadá na celou trojici bank na burze – KB, Erste a Monetu.

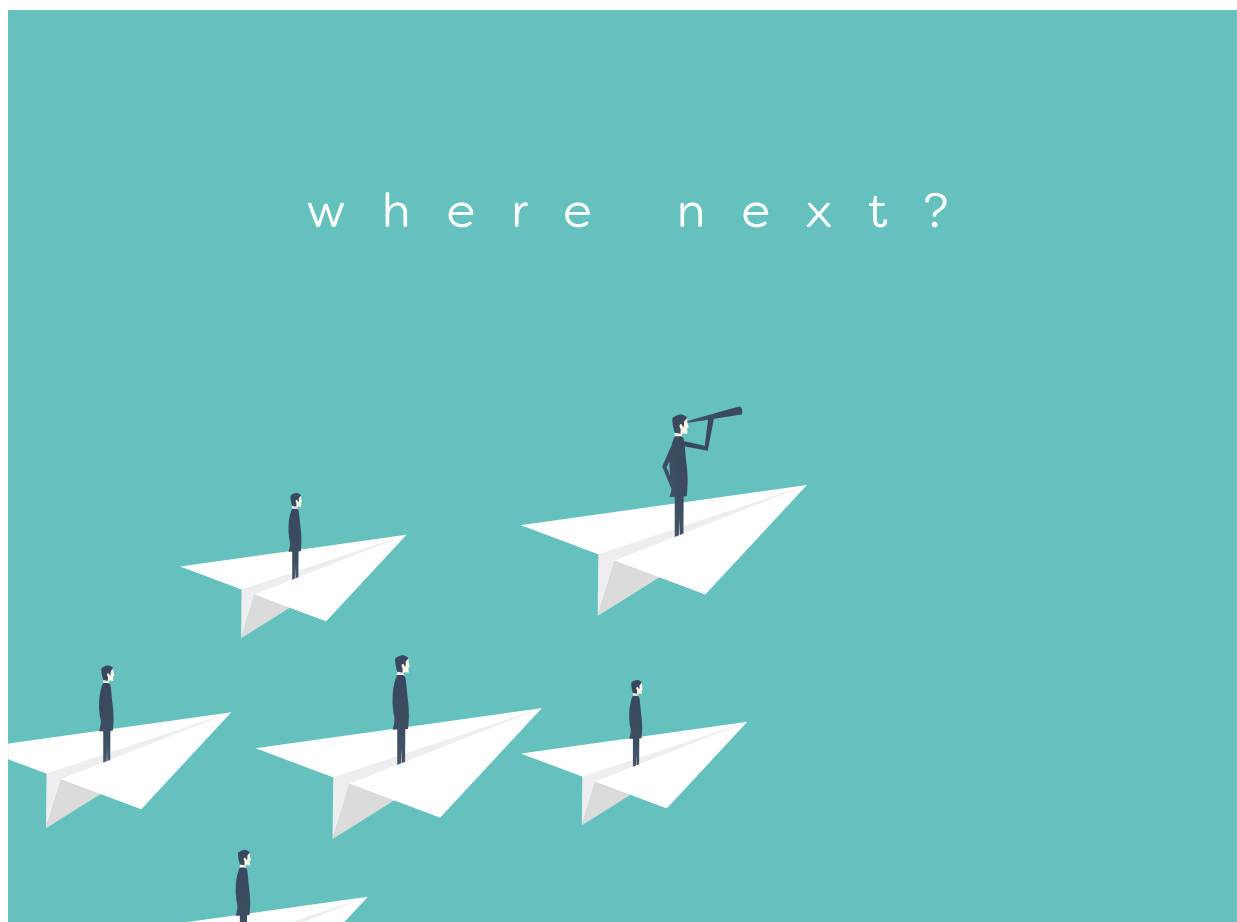
Následovat bude druhotný střednědobý dopad hospodářské recese. Pokud se současná situace rozvine v pokles ekonomiky trvající spíše kvartály než jen měsíce, dotkne se společností podle cykličnosti jejich byznysu. Zde analytici vidí především možný delší pokles reklamy (CME) a potenciální cyklické zhoršení kvality úvěrů (banky). Naopak tradičně málo cyklický či zcela ne-cyklický je sektor telekomunikací (O2 CR) či prodej tabákových výrobků (Philip Morris ČR). Rovněž očekávají relativně odolné hospodaření Avastu, který může dokonce i profitovat z prudkého skoku v užívání home office ve světě.

VALNÉ HROMADY A DIVIDENDY MOHOU BÝT ODLOŽENY

V důsledku současné nejistoty mohou některé společnosti odložit dividendu, než bude čitelnější dopad současné situace na jejich hospodaření. Tento krok plně či částečně již provedla Moneta, Erste Group, KB, VIG či PMČR a vyloučit jej nelze ani u dalších společností, které mají valné hromady v prvním pololetí roku. Valné hromady navíc kvůli velkému počtu osob ani nebude možné v příštích týdnech pořádat a není jasné, do kdy restrikce potrvá. Proto i v případě, že společnost nebude chtít dividendu odložit, může být nezbytné odložit pořádání valné hromady a tím i schválení dividendy.

MÁLO CYKlickÉ FIRMY S DOBRÝM CASH FLOW

„Jsme názoru, že vlády učiní nezbytnou většinu opatření na zpomalení epidemie a že akciové trhy již značnou část dopadů zacenily. Klíčová otázka je tak nyní trvání restrikcí. Pokud by omezení začala odeznívat v řádu tří až pěti týdnů, dopad by byl sice hluboký, ale krátkodobý a většina firem by se dokázala ze situace zo-

tavit. V tom případě bychom viděli některé současné ceny akcií jako příležitost a preferovali bychom málo cyklické firmy s dobrým cash flow,

šší pokles evropských i českých akcií. V každém případě se očekává u všech titulů vysoká volatilita v následujících týdnech.

V důsledku současné nejistoty mohou některé společnosti odložit dividendu, než bude čitelnější dopad současné situace na jejich hospodaření.

„které je nevystavuje dluhovému rizikům,“ popisuje Petr Sklenář. Sem lze zahrnout O2 CR, Philip Morris CR či Avast. Jako speciální, rizikovější příležitost analytici vidí akcie CME, kde sice jde o cyklický byznys, avšak rozhodující roli stále hraje smlouvaná akviziční cena s PPP.

Pokud by naopak bylo nutné prodloužit současné restrikce na více týdnů až měsíce, nelze vyloučit dal-

DUBNOVÉ VÝHLEDY

Nový koronavirus COVID-19 se dle očekávání začal dramaticky šířit i v dalších zemích světa. Vedle Itálie a Španělska se v rámci Evropy virus rychle šíří například ve Francii, Velké Británii či Německu. Investoři sledovali rychlý růst nakažených v USA, kde se preventivní opatření zaváděla mírně se zpožděním. USA se stalo zemí s nejvíce nakaženými

a s více než 400 tisíci (8. 4.) pomyšle vede tabulky. Oficiální statistika z Číny uvádí 81 tisíc nakažených, což již s více než 100 tisíci pozitivně testovaných překračují Španělsko, Itálie, Německo i Francie. Je zřejmé, že COVID-19 je bezpochyby globálním problémem a boj s ním povede globální ekonomiku do výrazných ztrát, resp. recese.

Preventivní, resp. spíše karanténní, opatření zaváděná v jednotlivých státech souběžně přináší reakce jednotlivých vlád a centrálních bank, které se snaží zamezit finanční krizi a snížit negativní ekonomický šok. Z globálně významných kroků stojí za zmínku například Fed, který snížil základní úrokovou sazbu rovnou na nulu a oznámil neomezené QE pro určitý druh aktiv vedle celkově širokého programu měnového uvolnění. ECB mimo jiné navýšila svůj program QE na 870 mld. EUR a oznámila, že bude pokračovat v další pomoci s ohledem na průběž-

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonnost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonnosti. Očekávaná budoucí výkonnost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou.

Vydává J&T Banka, a. s. / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

ný vývoj. Ostatní monetární autority provedly obdobné kroky, pokud jim to jejich současná legislativa umožňovala.

Z pohledu fiskální politiky lze zmínit například již schválený balík v USA, který přináší různé programy pomoci v hodnotě 2 bilionů USD (9 % HDP). Na synchronizovanou pomoc v rámci EU se nadále čeká. Pomocné fiskální kroky oznámily i další země, jako například Německo, Francie, Itálie, VB, Austrálie, Japonsko, ale i ČR. Mnohdy teprve příslibené objemy pomoci se pohybují i s vládními garancemi kolem 5 až 20 % HDP patřičných zemí.

VIRUS ZŮSTANE TĚMATEM ČÍSLO JEDNA

Itálie jakožto pomyslný startovací bod v Evropě vykazuje již několik dní jistou stabilizaci, kdy počty nově denně nakažených mají klesající tendenci.

V dubnu budou investoři sledovat průběh epidemiologických křivek v jednotlivých zemích. Itálie jakožto pomyslný startovací bod v Evropě vykazuje již několik dní jistou stabilizaci, kdy počty nově denně nakažených mají klesající tendenci. Španělsko a Německo jsou na tom obdobně. To by celkově mohlo naznačovat, že by se postupně mohlo pouštět od karanténních opatření a pomalu začít sčítat reálné ztráty na ekonomice. To samé však ještě neplatí pro Spojené státy, které zřejmě teprve sahají po kulminačním bodě. Sice překonání kulminačního bodu ještě neznamená, že by bylo vše v pořádku, ale již to naznačuje, jak dlouho bude ještě ekonomika utlumena bezprecedentními omezení. „Trh silně vnímá, že dosažení zmíněného bodu v USA může být pomyslným bodem zvratu u některých rizikových aktiv, a to prozatím i bez známého reálné vyčísleného ekonomického dopadu,“ popisuje Petr Sklenář.

O ROPĚ SE BUDE DÁLE JEDNAT

Trh vyhlíží plánovanou schůzku (9. 4.) těžařů ropy (OPEC i zemí mimo OPEC). Panuje velká nervozita, protože výsledek jednání vzhledem k zřejmě různorodým zájmům jeho účastníků je stále těžko předvídatelný. Negativní výsledek, tedy nedosažení dohody nad škrty v produkci by vrátil ceny ropy zpět k 20 dolarové hranici za barel (WTI).

FIRMY ZVEŘEJNÍ PRVNÍ ČÍSLA

Výsledková sezona v zámoří se plně rozjede již v polovině dubna. Vliv COVID-19 bude již znatelný u společností, které se zaměřují na globální poptávku, a samozřejmě u sektorů jako aerolinky či společnosti cestovního ruchu. Ropný sektor bude ovlivněn volatilitou na cenách ropy v průběhu března. Vedle samotných čísel bude trh čekat na zhodnocení vlivu nového koronaviru na hospodaření konkrétních společností v celoročním výhledu, což bude nelehký úkol pro mnoho firem. Celkově se od výsledkové sezony neočekávají pozitivní informace. Právě zveřejňování výsledků za první kvartál, respektive odhad škod pro zbytek roku v důsledku COVIDu-19, mohou podpořit zvýšenou volatilitu.

ČEKÁ SE NA BOD ZVRATU

Vzhledem k epidemiologickým křivkám v Evropě, a když se potvrdí očekávaný vývoj i v USA, by mohl být duben již tím měsícem, kde by část rizikových aktiv mohla najít pomyslný bod zvratu. „Nicméně zůstáváme stále výrazně obezřetní vzhledem k tomu, že reálný dopad, který budou nastiňovat společnosti při zveřejňování výsledků za první kvartál, se může silně lišit od aktuálních odhadů trhu, a to oběma směry. Je nutné upozornit, že globální ekonomika téměř propadla do recese v průběhu několika dní či týdnů a zřejmě bude ještě nějaký čas trvat, než bude možné oznámit, že se zotavuje, a to buď už za faktické, či příslibené podpory hospodářské politiky. To nás nutí být nadále obezřetní i s tím vědomím, že finanční trhy mají tendenci reálné věci předbíhat. Samozřejmě máme stále na mysli i scénář, kdyby se mohl koronavirus opětovně vrátit na scénu v průběhu letošního roku,“ dodává k výhledům Petr Sklenář. ■

Připraveno analytiky J&T Banky

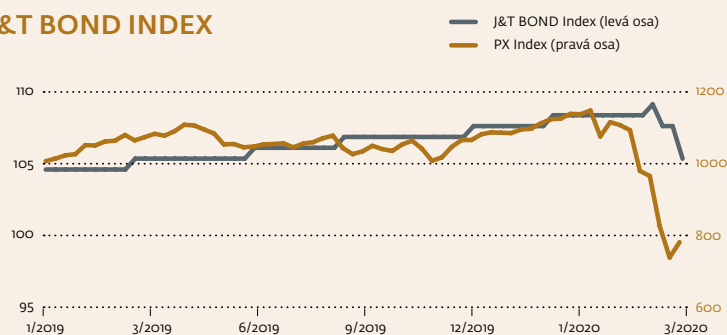
Z finančních trhů...

data platná k 31. 3. 2020

PODÍLOVÉ FONDY

	cena PL	zhodnocení za měsíc	zhodnocení za rok	zhodnocení od založení p. a.
J&T Money CZK	1,292	-4,3 %	-1,1 %	3,4 %
J&T High Yield MM CZ	1,499	-2,6 %	0,7 %	4,3 %
J&T FLEXIBILNÍ	1,439	-2,5 %	0,7 %	2,7 %
J&T Bond CZK	1,338	-7,4 %	-3,6 %	3,5 %
J&T Opportunity CZK	2,234	-14,9 %	-15,4 %	4,1 %
J&T KOMODITNÍ	0,359	-18,2 %	-26,8 %	-10,5 %
J&T RENTIER Fund A1 – CZK	0,896	-16,6 %	-10,4 %	-9,9 %
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK	0,903	-23,3 %	-9,6 %	-9,3 %
J&T Life 2025	1,054	-8,5 %	-5,3 %	0,9 %
J&T Life 2030	1,023	-11,3 %	-8,6 %	0,4 %
J&T Life 2035	1,014	-12,0 %	-9,3 %	0,2 %

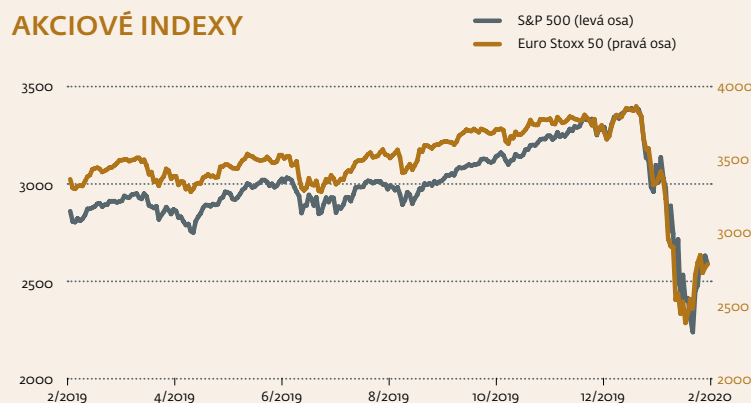
J&T BOND INDEX

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 měsíc	12 měsíců	5 let
ČR – 10Y	1,52	30 bp	-45 bp	107 bp
Německo – 10Y	-0,47	19 bp	-44 bp	-63 bp
USA – 10Y	0,67	-39 bp	-191 bp	-123 bp

AKCIOVÉ INDEXY

SMĚNNÉ KURZY

		1 měsíc	12 měsíců	5 let
USD/EUR	1,10	0,0 %	1,7 %	0,5 %
CZK/EUR	27,4	-6,9 %	-5,6 %	-0,1 %
CZK/USD	24,8	-6,9 %	-7,2 %	-0,7 %

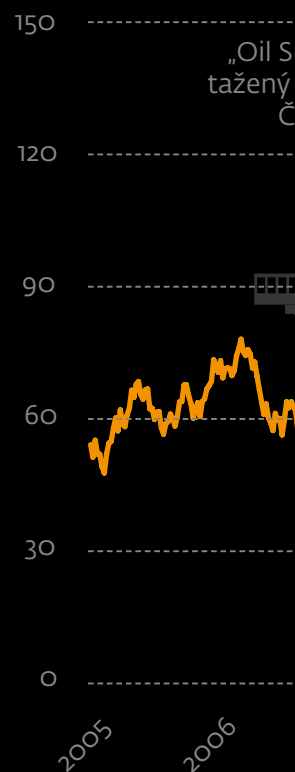
KOMODITY

		1 měsíc	12 měsíců	5 let
Ropa (Brent) – USD/bbl	23	-39,0 %	-54,4 %	-42,4 %
Zlato – USD/oz	1 577	-1,8 %	25,0 %	33,6 %
Měď – USD/t	4 951	-14,1 %	-23,8 %	-18,1 %

Saudsko-ruská cenová válka dopadá hlavně na americké

Těžko si lze představit horší okamžik ukončení dohody o snížení ropné produkce ze strany sdružení OPEC+ než v době dramatického propadu poptávky.

PRODUKCE ROPY V USA, SAUDSKÉ ARÁBII A RUSKU
V TISÍCÍCH BARELECH DENNĚ

Na začátku letošního března byla globální poptávka po ropě již plně ochromena z důvodu šíření nového typu koronaviru. V tuto již tak nepříznivou dobu Saudská Arábie a Rusko, po krachu vzájemných jednání, oznámily, že svoji těžbu ještě navýší. Výsledkem této šokující zprávy byl březnový propad cen ropy Brent i americké WTI o více než 50 %, a jedná se tak o vůbec největší meziměsíční pokles v historii. Zatímco započatá cenová válka neprospěje ani jedné ze zúčastněných stran, nejhorší dopad bude mít tento krok zřejmě na americké ropné společnosti. Ty mají ve srovnání se svými ruskými a arabskými konkurenty nejen vyšší produkční náklady, ale většinou i větší zadlužení.

Saudové a Rusové tak svým nečekaným rozhodnutím částečně reagují

na stále rostoucí americkou ropnou produkci. Ta letos v únoru dosáhla 13,1 milionů barelů za den. Dekádu

Aktuální výpadek poptávky po ropě je tak enormní, že ani výrazné snížení produkce nemůže v blízké době eliminovat přebývající miliony barelů na světovém trhu.

trvajícím růst těžby vynesl USA do pozice největšího producenta ropy na světě. Od roku 2009, kdy americký ropný boom tažený především rozvojem těžby z břidlicových polí započal, se produkce černého zлата v USA téměř ztrojnásobila. Spojené

státy tím dosáhly nejen energetické nezávislosti, ale staly se také čistým vývozcem černého zлата.

AMERICKÝ ROPNÝ BOOM SE JEN ZPOMALIL

Sdružení OPEC bylo nuceno sledovat dlouhodobě nepříznivý vývoj, kdy na jeho bedrech leželo vyrovná-

vání stále větších přebytků na trhu s ropou, přičemž navíc ztrácelo tržní podíl ve prospěch právě amerických těžařů.

Saudská Arábie už v minulosti přikročila ke zvýšení produkce se snižováním cen ropy za účelem získání většího tržního podílu. V předchozím případě v roce 2014 tak reagovala na rostoucí přebytek na trhu a produkci z amerických břidlic. Tehdy tento krok vedl k poklesu cen americké ropy WTI z úrovně nad 100 USD/b až k hranici 26 USD/b. Následkem dlouhodobě nízkých cen mezi lety 2016 až 2020 zkrachovalo více než 200 amerických ropných společností, nicméně americký ropný boom to nezastavilo, ale jen načas zpomalilo. Těžba ropy se následně z minim roku 2016 navýšila do února 2020 o více než 50 %.

ka na trhu s ropou é těžaře

VÝVOJ CEN ROPY WTI
V USD ZA BAREL

OBTÍŽNĚ RODÍCÍ SE NOVÁ DOHODA O SNÍŽENÍ TĚŽBY

Předchozí válka na trhu s ropou přivedla k jednacímu stolu Rusko a vedla k vytvoření společenství OPEC+, které se dohodlo na snížení těžby na konci roku 2016. Koordinované snížení produkce bylo navíc několikrát prodlouženo, a dokonce i navýšeno.

Cenová válka v kombinaci s hlubokou recesí vtáhla do hry i aktuálně největšího světového producenta ropy, tedy Spojené státy. Prezident Donald Trump se v minulosti sice opakovaně vyslovil pro nízké ceny ropy, protože americkým spotřebitelům zajišťují levný benzín. Dva týdny po neúspěšném zasedání

sdržení OPEC poté, co cena WTI klesla k 20 USD za barel, přispěl Trump s výzvou k ukončení sporů směřovanou do Rijádu i Moskvy.

Změna postoje šéfa Bílého domu je vynucena zoufalou situací zadlužených amerických společností, pro které jsou ceny pod 30 USD mnohdy likvidační. Důkazem je žádost americké ropné společnosti Whiting Petroleum o ochranu před věřiteli ze začátku letošního dubna. Ceny akcií i dluhopisů dalších ropných firem strmě klesly a agentury

jako S&P Global Ratings nebo Moody's již snížily rating dluhu některých z nich. Lze očekávat, že hlavní vlna bankrotů z řad ropných těžařů teprve přijde.

Cena ropy se v dubnu po dalším „tweetu“ amerického prezidenta volajícím po redukci těžby a vyhrožujícím tarify na dovoz z Blízkého východu částečně zotavila. Zároveň USA i Čína oznámily nákup ropy do svých strategických rezerv. K růstu cen přispělo i vyjádření Saudské Arábie o svolání nového zasedání OPEC a návratu k jednacímu stolu. Navzdory obtížným jednáním 12. dubna k nové dohodě přece jen došlo a sdržení OPEC se společně s Ruskem shodly na redukci těžby o 9,7 milionu barelů denně. Dohoda se ovšem musela obejít bez účasti USA, které se omezily na vyjádření o snižování produkce vynucené situací na trhu. Rovněž Mexiko se k ní připojilo jen omezeně se snížením produkce o 100 000 barelů denně.

NA TRHU JE STÁLE PŘÍLIŠ MNOHO ROPY

Nicméně nelze očekávat, že nová dohoda povede k brzkému návratu ropných cen zpět nad 60 USD za barel. Aktuální výpadek poptávky po ropě je tak enormní, že ani výrazné snížení produkce nemůže v blízké době eliminovat přebývající miliony barelů na světovém trhu. V současné nejisté a nepřehledné době lze jen obtížně předvídat další vývoj. Můžeme ale téměř s jistotou předpokládat, že vývoj na trhu s ropou bude i nadále provázen vysokou volatilitou cen. ■

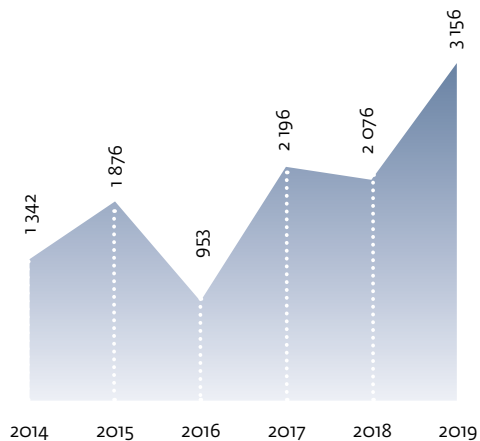

Marek Janečka
Portfolio manažer
J&T Investiční
společnost

Úspěšný rok 2019.

J&T Banka dosáhla historicky nejlepších výsledků

Zisk za účetní období
v mil. Kč

Hlavní finanční ukazatelé
IFRS konsolidované údaje k 31. 12. 2019

v mil. Kč	12/2019	12/2018	var. abs	%
Bilanční suma banky	151 722	150 104	1 619	1 %
Pohledávky za klienty	68 320	71 592	-3 273	-5 %
Závazky vůči klientům	114 551	118 999	-4 448	-4 %
Vlastní kapitál	21 514	19 230	2 284	12 %
Kapitálová přiměřenost	16,48 %	15,30 %	1,18	-
Provozní výnosy	6 318	5 871	448	8 %
Provozní náklady	-2 988	-2 651	-337	-13 %
Zisk za účetní období po zdanění	3 156	2 076	1 080	52 %

„K rekordním výsledkům bance pomohl i samotný vývoj trhu. Růst korunových úrokových sazeb se promítl do nárůstu úrokové marže a čisté úrokové výnosy se tak rovnaly 3,96 miliardy korun. Přetlak likvidity a investičního kapitálu na trhu se pak projevil v poptávce po dluhopisech, poplatky za umístění dluhopisů významně přispěly k dosaženým výnosům z poplatků a provizí ve výši 1,40 miliardy korun,“ vysvětluje úspěch generální ředitel J&T Banky Štěpán Ašer.

17 NOVÝCH EMISÍ

V roce 2019 uvedla banka na trh 17 dluhopisových emisí v celkové

nominální hodnotě přes 28,8 miliardy korun. Podílela se mj. jako spolu- manažer na největší emisi dluhopisů loňského roku (SAZKA GROUP, a.s., celkový objem 5 miliard Kč), kdy pro své klienty umístila dluhopisy v hodnotě přes 2,5 miliardy Kč. „Banka si tak i nadále drží pozici největšího aranžéra podnikových dluhopisových emisí v České republice a na Slovensku,“ dodává Štěpán Ašer.

OPTIMALIZACE VKLADOVÉ ZÁKLADNY

V souladu s dlouhodobou strategií banka vloni optimalizovala vkladovou základnu z pohledu objemu, produktové struktury i tenorů. Na-

Podle auditovaných konsolidovaných výsledků uzavřela J&T Banka loňský rok s rekordními výsledky. Při stabilní bilanční sumě ve výši 151,72 miliardy korun přesáhl vlastní kapitál úroveň 21,51 miliardy korun, což představovalo 12% nárůst. Čistý zisk za dané období dosáhl výše 3,16 miliardy korun a tím překonal loňský rok o 52 %.

dále převažují dlouhodobé vklady se splatností 1 rok a více. Objem celkových vkladů od klientů činil ke konci roku 114,55 miliardy korun, což představovalo pokles o 3,7 %.

ZÁJEM O ÚVĚRY

Ve vývoji úvěrového portfolia hrály v roce 2019 hlavní roli tři základní faktory, a to dostatečný objem finančních zdrojů, kapitálové vybavení banky a schopnost vyhledávat investiční příležitosti splňující přísná interní kritéria banky na kvalitu úvěrových případů. Díky tomu v průběhu roku 2019 poskytla více než 19 miliard korun nových úvěrů, záruk a potenciálních příslibů (v brutto hodnotě).

ÚSPĚCH U INVESTORŮ I ODOBORNÉ VEŘEJNOSTI

Dlouhodobě se banka zaměřuje na zprostředkování zajímavých investičních příležitostí. V březnu roku 2019 představila dva nové investiční fondy pro drobné investory J&T RENTIER a J&T DIVIDEND, o něž byl na trhu velký zájem. Již během prvních devíti měsíců svého života tyto fondy dokázaly shromáždit majetek přes 0,28 miliardy Kč. Oba nové fondy rozšiřují možnosti investování do akcií – J&T RENTIER FUND je konzervativnější, jeho portfolio tvoří korporátní dluhopisy a akcie v poměru 50:50. J&T DIVIDEND FUND pak nabízí čistě akciové portfolio, za-

měřené především na stabilní tituly s vysokou dividendou.

Ocenění se dočkaly také fondy J&T MONEY a J&T BOND, které si ze soutěže Fincentrum & Swiss Life Select Investice roku 2019 odnesly v kategorii Smíšených fondů první a druhé místo.

Celkový objem v podílových fondech spravovaných J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTÍ činil ke konci roku 28,56 miliard korun.

DOSTATEK KAPITÁLU

Kapitálová přiměřenost dosáhla ke konci roku úrovně 16,48 %. Banka je tak dostatečně kapitálově vybavená pro zajištění stability a rozvoje v následujících letech.

ROZPRACOVANÉ ÚKOLY

„Rok 2019 byl pro nás mimořádně úspěšný, přesto před námi stojí ještě řada rozpracovaných úkolů. Plánovali jsme profinancovat prostřednictvím úvěrů mnohem více zajímavých projektů, rovněž se nám nepodařilo rozšířit nabídku investičních produktů o private equity fondy. Stále také máme na čem pracovat v oblasti digitalizace procesů a v rozvoji služeb investičního poradenství. Práce na těchto úkolech tak zůstává prioritou i pro letošní rok.“ dodává Štěpán Ašer. ■

Pojišťovny počítají s koronavirem i útoky hackerů

Zatímco vloni se trh pojištění měnil zejména z pohledu uskupení hráčů, letos se musí poprat se dvěma novými výzvami: koronavirem a kybernetickými útoky. Zda se tyto změny dotknou i vašich pojistek, jsme zjišťovali u Jaroslava Malce, ředitele odboru Pojištění ve společnosti J&T Leasing.

Vloni došlo na trhu s pojištěním k několika fúzím, nejvýznamnější je asi spojení Pojišťovny České spořitelny a Kooperativy. Jak se změny dotkly nabízeného pojištění?

Fúzí Kooperativy s Pojišťovnou České spořitelny jsme do portfolia produktů životního pojištění získali velmi oblíbené pojištění Flexi. Pro pojistný trh to pak znamená ještě větší posílení už tak významného tržního podílu Kooperativy. To se shoduje i s naším cílem nabízet klientům pojistná řešení pouze od silných a stabilních pojišťoven. Stejně vnímáme i sloučení České pojišťovny a Generali. Tím jsme sice nezískali nový produkt, protože s ČP i Generali jsme spolupracovali už před fúzí, ale opět došlo k výraznému posílení pojišťovny v našem portfoliu. Ani třetí pojišťovně v našem portfoliu se změny nevyhnu, podle posledních zpráv by AXA měla přejít pod pojišťovnu Uniqa.

Jak pojišťovny reagují na aktuální hrozbu koronaviru?

Protože největší ohniska nákazy jsou v zahraničí, je nejvíce zmiňovaným produktem v tomto smyslu cestovní pojištění. Pojišťovny se obvykle řídí doporučením ministerstva zahraničních věcí, a to nejen aktuálně ve smyslu nákazy, ale i válečných konfliktů a podobných událostí a katastrof.

V případě koronaviru obecně platí, že léčebné výlohy v souvislosti s nákazou v oblasti, kterou MZV vyhlásilo jako oblast se zvýšeným rizikem, pojiš-

ťovny hradit nebudou. Jiná onemocnění a úrazy bez souvislosti s nákazou koronavirem však hrazeny jsou. Některé pojišťovny rovněž omezily nebo dočasně pozastavily možnost sjednat si při pojištění storna cesty. V každém případě doporučuji ověřit si aktuální stav u své pojišťovny, neboť uvedené postupy se mohou u každé pojišťovny mírně lišit a v průběhu času měnit.

Jsou nějaká omezení spojená i s životním pojištěním?

U životního pojištění lze v podmínkách některých pojišťoven dohledat výluky z plnění v případě epidemie nebo pandemie, ale většina pojišťoven se rozhodla tyto výluky neuplatňovat. Obvykle se tak děje formou veřejného příslibu, který by měl být spolu s dalšími podstatnými informacemi k dispozici na internetových stránkách pojišťovny.

Pojišťovny, jejichž životní pojištění nabízíme a sjednáváme našim klientům, tedy Kooperativa, Generali Česká pojišťovna a AXA životní pojišťovna, zareagovaly na situaci velmi dobře a shodně deklarují, že události spojené s nemocí COVID-19 budou plnit v plném rozsahu. Rovněž karanténa, která byla nařazena ošetřujícím lékařem, je u Kooperativy a Generali České pojišťovny nově uznávána jako pracovní neschopnost. K nahlášení je potřeba formulář potvrzující nařízení karantény vystavený ošetřujícím lékařem nebo hygienickou stanicí. Veškerou komunikaci lze s pojišťovnou

Jsou vaše smlouvy aktuální a vhodně nastavené?

Jednou za čas je dobré si pojistné smlouvy projít a pohlídat si aktuálnost nastavení a limitů plnění. Kdo by se pročitáním a analýzou smluv nechtěl zabývat, tomu odborníci rádi pomůžou. Stačí napsat na pojisteni@jtleasing.cz a domluvit se na provedení auditu pojistné ochrany nebo konzultaci. Obě služby poskytuje J&T Leasing bezplatně, při hodnocení posuzuje smlouvy všech pojišťoven na trhu.

vyřešit online, což je určitě v této době preferovaný způsob.

Lze letos v pojištění očekávat výrazné změny nebo nové trendy?

Do konce roku 2020 budou muset pojišťováci zprostředkovatelé splnit nároky odborné způsobilosti, které na ně klade zákon 170/2018 Sb. Dá se tak očekávat výrazné prořídnutí počtu zprostředkovatelů a snad i zvýšení kvality obsluhy zájemců o pojištění. Zprostředkovatel, který nárokům nevyhoví, nebude smět od 1. prosince 2020 pojištění prodávat.

Jako nový trend v pojišťovnictví jsou často zmiňována kybernetická rizika. Hlavně u obchodních společností je toto riziko závažné a dopředu těžce vyčíslitelné, protože se může jednat o poškození dobrého jména společnosti, ztrátu databáze citlivých údajů nebo ztrátu finanční. To může vést i k poklesu hodnoty společnosti na trhu. Očekáváme, že pojištění se tedy bude hodně zaměřovat na tuto oblast. ■

Kdo nezažil funkční rodinu, neví, jak děti vychovávat

Alžběta Candia Muňoz

Vystudovala sociální politiku a sociální práce na Filozofické fakultě UK. V roce 2003 spoluzaložila organizaci HoSt Home-Start Česká republika, která se zaměřuje na práci s ohroženou rodinou. Působí zde nejen jako ředitelka, ale také jako metodik a psychoterapeut pro děti, dospělé i skupiny. Jako odborný garant a metodolog se podílela na vzniku specifického způsobu práce s rodinou Rodina hrou. Ráda tráví čas s rodinou na cestách po Mexiku, jejím druhém domově, nebo na chalupě, pije dobré červené víno a odpočívá čtením knih. Miluje život, jeho rozmanitost a humor.

Ne každý v dětství pozná funkční rodinný model. Kvůli absenci zkušeností pak v dospělosti řada rodičů netuší, jak by měla rodina vypadat a jak vychovávat své děti. „Naším posláním je předcházet zanedbávání péče o dítě a prohlubovat rodičovské kompetence při výchově potomků,“ říká Alžběta Candia Muňoz, ředitelka organizace HoSt Home-Start Česká republika.

Jaké je poslání vaší organizace?

Naším posláním je předcházet zanedbávání péče o dítě a prohlubovat rodičovské kompetence při výchově dětí. Nejčastěji pomáháme dětem a jejich rodičům, kteří pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí a nedovedou sami vytvořit harmonické a podnětné zázemí pro své děti.

Obecně je naším cílem snaha o vytvoření bezpečného a zdravého místa pro děti v rodině a podpora její celistvosti. Pracujeme s malými dětmi a jejich rodiči, kteří řeší mnoho závažných problémů od výchovy a péče o dítě přes tíživou bytovou situaci či závažné zadlužení až po domácí násilí, závislosti a podobně. Většina našich rodičů nezažila funkční rodinný model a nemá představu, jak by měla rodina vypadat a jak vychovávat své děti.

Na co kladete při své činnosti důraz?

Je pro nás důležité, aby dítě bylo aktivně zapojeno do dění v rodině – aby mělo dostatek pozornosti a lásky a dostatek podnětů pro psychomotorický rozvoj i vývoj fyzický. Důležitá je pro nás podpora a posilování kompetencí rodiny v péči o dítě, aby

zůstalo v rodině co nejdéle a aby rodina, pokud je to možné, zůstala pohromadě. V případě, že jeden z rodičů je neznámý nebo není aktivně zapojen do péče z jakéhokoliv důvodu, se snažíme o to, aby měl druhý rodič dostatek podpory vychovávat dítě sám nebo aby se obnovila funkčnost rodiny.

Pracujete i s nějakou specifickou cílovou skupinou?

Specifickou cílovou skupinou jsou rodiče, kteří jsou obětí nebo páchali násilí – buď na jednom z rodičů, nebo obecně. Jsou to často osoby agresivní, manipulativní a osoby, které jsou velmi vystrašené a traumatizované. S každým z rodičů je nutno pracovat individuálně.

Jejich děti byly často svědky opakovaného násilí, ponižování či zesměšňování, některé se snažily bránit jednoho rodiče před druhým. Nyní jsou rodiče i děti v situaci, že by se měli vzájemně po nějaké době odloučení, například vykázaní rodiče, zákazu přiblížení, výkonu trestu nebo nepředávání dítěte, opět vidět. Někteří rodiče své děti na toto setkání připravují, jiní dítě proti druhému rodiči manipulují.

Jak s těmito klienty pracujete?

U této cílové skupiny se věnujeme především asistovaným kontaktům. Poptávka po nich nyní rapidně roste. My se snažíme situaci rozklíčovat a nastavit nová pravidla pro setkávání se rodiče s dítětem. Pečlivou přípravou usilujeme o minimalizaci traumatizace dítěte při setkání s rodičem, kterého dlouho nevidělo.

Jste nějak propojeni s mezinárodními organizacemi Home-Start Worldwide?

Jsme propojeni sdílením know-how k dobrovolnické práci s rodinou. Ostatní způsoby práce, kterými pracujeme s rodinou, jsou čistě vlastní „českou záležitostí“ vycházející z naší praxe. Jednou za dva roky se účastníme globálních konferencí, kde společně s kolegy z ostatních zemí sdílíme novinky, úspěchy, ale i úskalí naší práce.

Odlíší se vaše práce v něčem od aktivit ostatních českých neziskových organizací?

HoSt Home-Start přináší do České republiky nový trend dobrovolnické práce postavené na principu vzájemné rodičovské podpory. Zaměřujeme se i na vytváření inovativních způsobů práce s rodinou, osvětu a školení

odborné veřejnosti ve vybraných specifických způsobech práce a metodách. Používáme například metodu Rodina hrou, komunikační obrázkové karty pro OSPOD, TEP „Školička hrou“ s prvky Montessori pedagogiky a další.

Jak funguje vzájemná rodičovská podpora?

Zapojují se do ní školení rodiče-dobrovolníci a funguje na principu, že zkušený rodič pomáhá méně zkušenému rodiči. Tato pomoc je „služebně nejstarší“ a úzce na ni navazuje terénní sociální práce v režimu SPOD, kdy pomáhají zkušení profesionální pracovníci nemotivovaným klientům.

Ve kterých městech Česka v tuto chvíli působíte?

Organizace vznikla oficiálně v roce 2003. První pobočku jsme otevřeli v Praze, sídlo jsme měli u Modré školy v Hájích, nyní sídlíme v historické Šalounově vile na Vinohradech. Postupně jsme naši činnost rozšířili i do dalších měst. V roce 2007 jsme založili pobočku v Brně a Liberci, v roce 2013 v Ostravě a za dva roky v Hradci Králové. Pobočku v Liberci jsme bohužel museli v roce 2017 uzavřít, protože bylo velmi složité získá-

Je pro nás důležité, aby dítě bylo aktivně zapojeno do dění v rodině.

vat pro ni finance. Nahradili jsme ji ale pobočkou ve Středočeském kraji, kde působíme na několika místech.

Kolik klientů máte?

V průměru pomáháme 240 klientům ročně. Rádi bychom pomohli daleko vyššímu počtu rodin nebo klientů, bohužel nám na to nestačí personální kapacita. Velká poptávka je především po asistovaných kontaktech a dětských terapiích. Nicméně pro nás je daleko důležitější kvalita práce než počet klientů. Navíc jeden klient u nás může využít několik služeb, neboť se snažíme o co největší komplexitu pomoci.

Jsou vaše služby zpoplatněny?

Vše, co klientům nabízíme, je zdarma. Jedinou výjimkou je psychotherapie rodičům, i tady ale máme nastavenou, vzhledem ke komerčním cenám, velmi přátelskou cenu, kterou můžeme snížit, až odpustit. Ve většině případů to i děláme.

Jak svůj provoz financujete?

Aktivitu financujeme ze státního rozpočtu prostřednictvím žádostí o dotace ministerstvu práce a sociálních věcí a magistrátům měst, kde máme pobočky, či z grantů městských částí v Praze. Kdybychom ne-

V průměru pomáháme 240 klientům ročně. Velká poptávka je především po asistovaných kontaktech a dětských terapiích.

měli laskavou finanční podporu nadací, neměli bychom z těchto peněz ale žádnou šanci „přežít“ a realizovat pomoc rodinám.

Naším hlavním podporovatelem je Nadace J&T, která nám přispívá mnoho let. Díky ní se nám podařilo rozšířit některé způsoby práce i do ostatních poboček. Nadace při nás stála a důvěřovala nám v době, kdy jsme byli malou organizací s osmi pracovníky a poskytovali jsme pomoc rodinám pouze třemi způsoby. Nyní máme 23 pracovníků a poskytujeme pomoc rodinám devíti různými způsoby. Podpory Nadace J&T si proto nesmírně vážíme!

Nejčastěji se setkáváme s názorem, že rodiny si za své problémy mohou samy.

Podporu čerpáme také od Nadace Terezy Maxové a Pomozte dětem, ze zahraničních nadací nám přispívá The Velux Foundations. Máme i několik menších soukromých dárců. V současné době se snažíme vydělat na svou činnost také nabídkou kurzů, zatím jen v rámci pilotního projektu.

Setkáváte se při své práci s předsudky?

Nejčastěji se setkáváme s předsudky, že sociálně slabé rodiny s hodně dětmi musí být romské rodiny. Dále se setkáváme s tím, že rodiny si za své problémy mohou samy.

Bojujeme s tím tak, že se snažíme situaci rodin vysvětlovat. Pořádáme semináře pro studenty i odbornou veřejnost a školíme dobrovolníky, kteří přicházejí z různých profesí a mohou tak šířit povědomí do dalších sfér.

Pokud by se naši čtenáři rozhodli podpořit vaše aktivity, jakým způsobem můžou? Co byste potřebovali?

Pokud by měl někdo chuť nás podpořit, určitě bychom rádi uvítali právní poradenství pro naše klienty. Z materiálních věcí bychom přivítali praktické věci pro rodiny – šampony, prací prášky, pleny, kojenecké výživy, kartáčky na zuby, ručníky apod. Uvítali bychom i některé potraviny, jako je káva a čaj, trvanlivé mléko, těsto-

viny či rýže. Samozřejmě budeme vděční i za finance na pokrytí mezd pracovníků k navýšení a udržení kapacity organizace.

Je podle vás současná státní podpora ohrožených rodin a dětí dostatečná?

Státní podpora rodin tak, jak je nastavena, obecně špatná není. Problematický je nejednotný přístup pracovníků na úřadě vůči jednotlivým rodinám. Do sociální podpory patří i podpora a rozvoj služeb pro rodiny. Tyto služby realizují v Česku v drtivé většině neziskové organizace, jejichž financování je nejisté. Rodiny se nemůžou spolehnout na to, že stejnou službu u jedné organizace budou moci využívat i za rok.

Jako problematické vidím i některé populistické kroky nejvyšších státních úředníků, jako například rušení některých dávek a zavádění opatření bez prověření reálné praxe a vytvoření záložního plánu. Vzniká tím velká obava, co bude s rodinami, které jsou na podpoře závislé a bez objektivní možnosti opatřit si finance jinak. Pokud je podpora rodičovství dle zákona do tří let věku dítěte, musí se počítat s tím, že rodiny budou toto opatření využívat. A to i rodiny, kde dítě vychovává pouze jeden z rodičů. V tomto období je rovněž hodně těžké najít práci, která je odpovídající potřebám malého dítěte. Při rozho-

Nadace J&T podporuje ohrožené rodiny

HoSt Home-Start Česká republika se zaměřuje na práci s ohroženou rodinou. Důraz klade na podporu a posilování kompetencí rodiny v péči o dítě, aby zůstalo v rodině co nejdéle a aby rodina, pokud je to možné, zůstala pohromadě. Téma domova a rodiny je dlouhodobě stěžejním tématem i pro Nadaci J&T, která usiluje o to, narodit se do rodiny, žít v rodině, a pokud je to možné, strávit poslední chvíle života v rodině. Proto si ke spolupráci vybrala také organizaci HoSt Home-Start Česká republika.

dování o zásadních změnách systému by se rovněž měl brát v potaz rozdíl mezi městy s infrastrukturou a vesnicemi.

Co by situaci napomohlo?

Z mého pohledu by se mělo jednoznačně zpřesnit a být transparentní financování služeb sociálněprávní ochrany dětí dle zákona č. 359/1999 Sb., které většinou pracují s nemotivovanými klienty, se kterými nelze vzhledem ke střetu zájmu uzavírat smlouvu, a ze zákona mají povinnost chránit dítě, bez ohledu na jakoukoliv smlouvu. Tyto služby jsou financovány z krajů, jež to ale samy nemohou utáhnout. Nicméně potřeba a poptávka je veliká.

Máte i nějaké osobní přání?

Přála bych si, aby vznikl jednotný systém financování, na který se dá spolehnout. Pracujeme s velice náročnými klienty a musíme mít vysokou odbornost pro práci s takovou cílovou skupinou. Je velmi nedůstojné každým rokem „škemrat“ o značně podhodnocené platy vůči jiným, méně exponovaným profesím. Dále bych si přála, aby se rozhodování o „blahu“ rodin ze strany státu řídilo názory odborníků z praxe a osob znalých poměrů z terénu. ■

Hypotékám se vloni moc nedařilo. Letos bude ještě hůře...

V současné době více než 75 % celkových dluhů českých domácností souvisí s úvěry na bydlení. Na konci roku 2019 dlužili Češi na bydlení celkem 1,32 bilionu korun, z čehož 93 % tvořily hypoteční úvěry.

Celkový objem hypotečních úvěrů rostl od roku 2010 stabilním tempem v rozmezí 6–10 % ročně a je jen minimálně ovlivňován celkovým vývojem ekonomiky v Česku. I přes tento poměrně rychlý růst patří české domácnosti v rámci Evropské unie stále k těm méně zadluženým. Poměr dluhu domácností k hrubému domácímu produktu je u nás na úrovni přibližně 35 %, zatímco ve vyspělých evropských zemích často překračuje 70% hranici.

ŠOK PO ZPŘÍSNĚNÍ PODMÍNEK

Hypoteční trh se prakticky celý minulý rok vzpamatovával ze šoku způsobeného doporučeními vydanými na podzim 2018 centrální bankou. Česká národní banka těmito doporučeními výrazně zpřísnila podmínky pro poskytování úvěrů, a část potenciálních zájemců tak následně na úvěr nedosáhla. Konkrétně se jednalo o omezení výše úvěru k hodnotě nemovitosti na maximálně 80 % s tím, že banky mohly poskytnout jen 15 % z výše všech nových hypotečních úvěrů nad tuto hranici. Dalším omezením bylo stanovení maximální splátky všech úvěrů na 45 % čistých příjmů a maximální výše úvěru na devítinásobek ročních čistých příjmů domácnosti. Důsledkem tohoto kroku byl nárůst zájmu o hypotéky před tím, než tato opatření vstoupila v platnost, a následný výrazný propad, kde se kromě přísnějších podmínek projevilo i toto „předzásobení“.

Potřebujete řešit své bydlení, refinancovat hypotéku nebo se třeba jen poradit? K dispozici je vám hypoteční specialista J&T Banky Kateřina Třebínová, kterou můžete kontaktovat na trebinova@jtbank.cz nebo na telefonním čísle 731 515 077.

První čtvrtletí minulého roku tak bylo pro banky doslova tragické, kdy propad objemu poskytnutých hypotečních úvěrů činil meziročně 23 %. Následně přece jen došlo k určitému oživení, nicméně přesto se minulý rok stal historicky prvním, kdy objem poskytnutých úvěrů zaznamenal meziroční pokles (–14 %). Celkem banky a stavební spořitelny poskytly hypoteční úvěry na nákup byto-

vých nemovitostí v celkovém objemu 275 mld. Kč, z čehož 162 mld. Kč byly nově uzavřené či navýšené hypotéky a zbývající objem připadal na refinancované či konsolidované úvěry.

HLAVNÍ TRENDY V UPLYNULÉM ROCE

Od února 2019 až do konce roku průměrná úroková sazba poskytnutých hypoték nepřetržitě klesala a dostala se z 2,82 na 2,35 %, a to navzdory květnovému zvýšení základní úrokové sazby ze strany ČNB. Důvody poklesu sazeb byly především v silici konkurenci na bankovním trhu a velkém množství levných peněz ve finančním systému. Tento trend se začátkem tohoto roku otočil a sazby začaly pozvolna růst.

S klesající úrokovou sazbou a s měněním se pohledem ekonomů na další vývoj docházelo v průběhu roku k významnému posunu k dlouhodobějším fixacím úrokové sazby. Zatímco ještě v lednu byla mezi klienty nejoblíbenější délka fixace v rozmezí 3–5 let (47 % z poskytnutých úvěrů), v prosinci to bylo již jen 30 % a více než 63 % objemu poskytnutých úvěrů mělo fixaci delší než 5 let.

Průměrná výše hypotečního úvěru vzrostla vloni meziročně přibližně o 7 % na 2,35 mil. Kč, což reflektuje víceméně růst cen nemovitostí. Průměrná nabídková cena bytu v ČR rostla již osmým rokem v řadě a podle dat ČSÚ byla meziročně vyšší o 6 %. Podobně jako v předchozích letech byl tento vývoj tažen především svižným růstem mezd, dobrým přístupem k financování i zájmem zahraničních investorů, zatímco nabídka nových i starších bytů byla opět příliš malá na to, aby zvyšující zájem nasýtila.

Tempo růstu cen již zvolnilo z předchozích dvojciferných hodnot. Důvod tohoto zpomalení je podle nás patrný ve struktuře. Zatímco dále rychle rostly ceny starších bytů, u nových bytů byl růst pozvolnější. To je podle nás dáno tím, že navzdory mnoha komplikacím při získávání stavebních povolení se zvýšila nabídka nových bytů. Loni bylo u nás dokončeno zhruba 36,5 tisíc nových bytových jednotek, což je asi o 8 % více než o rok dříve. Je také možné, že poněkud ochladla dříve silná investiční poptávka. Tomu by nasvědčoval i fakt, že ceny bytů rostly rychleji mimo Prahu než v Praze (8 % versus 5 %).

COVID-19
HYPOTEČNÍ
TRH TVRDĚ
ZASÁHL

Pandemie koronaviru a s ní související opatření prakticky zmrazily hypoteční úvěry a počet žádostí o hypotéky propadl o desítky procent. Banky mají plné ruce práce s vyřizováním žádostí o odložení splátek, kterých bylo podáno již přes sto tisíc.

ČNB ve snaze pomoci finančnímu sektoru a podpořit jeho schopnost úvěrovat zasaženou ekonomiku snížila základní úrokovou sazbu ve dvou krocích z 2,25 % až na 1 %, uvolnila výše zmíněná doporučení pro poskytování hypoték (poměr výše úvěru a hodnoty nemovitosti zvýšen na 90 %, zvýšen limit měsíčních splátek na 50 % z čistých měsíčních příjmů a zrušen limit na celkovou dostupnost úvěru, který byl na devítinásobku čistého ročního příjmu) a zároveň snížila kapitálové požadavky bank. To by mělo zlevnit zdroje financování bank a s určitým zpožděním se promítnout do úrokových sazeb, které by se mohly opět vrátit pod 2% úroveň. Je zřejmé, že si banky v nových úrokových sazbách zohlední zvýšená rizika spojená s nesplácením úvěrů a že budou přísněji přistupovat ke klientům, kteří chtějí hypotéku splácet z příjmů plynoucích z oborů, které jsou pandemií postiženy a hrozí pokles nebo úplná ztráta příjmu.

Dá se očekávat, že s postupným uvolňováním současných opatření se poptávka částečně obnoví, nicméně nejistota domácností spojená s ekonomickým vývojem na jedné straně a náklady bank spojené s případným nárůstem nesplácených úvěrů na druhé straně povedou k tomu, že návrat na předchozí předkrizové úroveň bude trvat v lepším případě několik kvartálů, možná dokonce několik let.

Milan Lávička
Analytik J&T Banky

Obchod s krásou

Jan Kaláb (41) se nově objevil na 32. místě žebříčku J&T Banka Art Indexu. Za prvé tak zaznamenal největší vzestup ze všech a za druhé se takto vysoko ještě nikdy žádný umělec pocházející z prostředí graffiti neumístil. Ostatně v roce 2006 byl výtvarník, dříve známý nejvíc pod přezdívkou Point, vůbec prvním graffitákem, který absolvoval na Akademii výtvarných umění. Tehdy také spoluzaložil umělecký prostor Třafačka, jenž se před pěti lety přetransformoval do Třafo Gallery, dnes sídlící v Holešovické tržnici v Praze.

Připomeňme si vznik legendární vysočanské Třafačky, prostoru, který jsi v roce 2006 zakládal s Jakubem Neprašem, Michalem Cimelou, Blankou Čermákovou a několika dalšími kolegy.

Vznikalo to dost samovolně a vůbec nevypadalo, že tam nakonec zůstane tak dlouho. Postupně jsme celý pavlačový blok obsadili a zaplnili ateliéry. Jasně, byla tam spousta mejdanů. Byli jsme tenkrát čerstvě po akádě, což je věk, kdy se mejdany dělat musejí! Vznikala tam spousta akcí, třeba výstava Věříme v krizi. Název vymyslel Michal Cimela. Díky ekonomické krizi konce nultých let jsme totiž mohli zůstat v prostorách bývalé trafostanice a přilehlého činžáku asi o pět let déle.

Proto jsme „věřili v krizi“. Kdyby nepřišla, ve Vysočanech by se začalo stavět podstatně rychleji. Pro mě osobně to znamenalo přerod – za pochodu jsem se učil upravovat svůj výtvarný projev, abych mohl vystavovat v galerii, kterou jsme si tam otevřeli. Do té doby jsem běhal po ulicích, maloval po zdech, lepil věci po městě a svět umění v bílých galeriích jsem vůbec neuznával. Myslím, že šlo o logický krok, vyrostli jsme a začali hledat další prostor pro vyjádření. Musel jsem začít dělat menší věci. Galerie má jiná měřítká, musíš dbát na detail. Síla věci

v ulicích je v opakování, to v galeriích zpravidla nefunguje. Za ta léta se znám se spoustou kolegů všude možně po světě, z některých jsou hvězdy, někomu se ale ten přerod nepovedl a zamrzl.

V mezinárodním kontextu je daleko důležitější, že jsem pomaloval vozy newyorského metra, než absolutorium AVU.

Zamrzl?

Jo, to znamená, že nedokázal změnit výtvarný jazyk a svoje téma, přizpůsobit se době. Dřív, na ulici, jsme malovali svá jména. Kdo to uměl nejlíp a byl všude, byl king. Třeba když jsme byli před dvaceti lety v New Yorku, byla tam parta lidí jako Cope2 (*legendární graffiti umělec z jižního Bronxu; pozn. red.*) – byli úplně na vrcholu a nás totálně ignorovali. To se teď obrátilo. Myslím, že je to tím, že staří graffitáci, ke kterým jsme vzhlíželi, byli ve věku, kdy se už

těžko transformuješ, zatímco nám bylo kolem dvaceti a mohli jsme reagovat. Doba se změnila, už nesoutěžíme, kdo udělá větší zeď, alespoň já to tak vnímám, ale jde i o to, za kolik prodáváš, jaká galerie tě reprezentuje, na jakém jsi veletrhu. Ohnisko hry se přesunulo jinam.

Ty ale přitom nemáš exkluzivního galeristu, který by tě zastupoval.

Nemám, takový člověk by pak byl mým manažerem – a na to asi nejsem ten typ. V Praze je mou domácí galerií Třafo Gallery, aukce tady dělám s Galerií Kodl. V Americe už delší čas spolupracuju s galerií Fabien Castanier, která se teď přesunula z LA do Miami, v Itálii s Magma Gallery v Boloni, v Německu s berlínskou BC Gallery, ta akorát otevírá pobočku v Basileji, kde bych měl mít sólo výstavu během letošního Art Basel (*veletrh s tímto názvem se každoročně koná nejen ve švýcarské Basileji, ale i v Miami a v Hongkongu; pozn. red.*). Tenhle týden zahajuju samostatnou výstavu v Londýně v Rhodes Contemporary Art. V únoru jsem měl mít první sólo výstavu v Rio de Janeiru v galerii Movimento, ale bedna s obrazy je stále na celnici. Vystavuju samozřejmě i jinde v Evropě a pak třeba i v Kanadě nebo na Tchaj-wanu a v Jižní Koreji. Takže za poslední asi tři roky mám pocit, že jsem postupně pronikl do scény,

které se dá říkat globální. Jestli Kaws a Banksy jsou první liga, řekl bych, že jsem se už dostal do té druhé.

Zmínil jsi Art Basel...

To je matka všech veletrhů, tam já ještě nejsem, jsem na přidružených projektech pro mladší umění. Když je Art Basel, jsem na Scope nebo Art Miami. Abys byl na hlavních výstavách, musíš prodávat od 50 tisíc eur a výš. To jsou umělci, které zastupují galerie, jako je Gagosian nebo Perrotin, které jsou často hned přes ulici v New Yorku, v Chelsea nebo Paříži naproti místu, kde vystavuju já, ale tam je strašně těžký se dostat. Troufám si říct, že není rozdíl v kvalitě umění v těch nejlepších galeriích a v těch hned pod nimi, jenže oni prodávají za desetinásobek, stonásobek. Říká se, že těch, kteří tam pravidelně nakupují, je na celém světě jen asi tři sta. Mnoho lidí si myslí, že umělec přijde za galeristou, ale tak to není. Galerista si tě musí vybrat. Když nad tím přemýšlím, umělec je někdy jak ženská, která čeká, zda ji chlap sbalí. Když se to stane, musí být připraven nastavit svou cenu. To je obchod s uměním. A někdy to není moc příjemné, spíš dost obnažující. Vlastně nekompromisní obchod s krásou.

Letos se do první stovky žebříčku J&T Banka Art Index poprvé

S Alanem Ketem, který v roce 2019 založil první muzeum graffiti na světě ve Winwoodu na Miami (foceno 2014, na výstavě v NY).

dostali hned tři umělci původně z prostředí graffiti – ty, Michal Škapa a Pasta Oner. Myslíš, že publikum pozná, že jste všichni vyrůstali na graffiti scéně?

Myslím, že to jde rozklíčovat, náš projev má zpravidla výraznější tvary i barvy. Ale vlastně ani nevím, jestli je to v tuhle chvíli ještě důležitý. Já jsem přirozeně vděčný za zkušenost – graffiti mi otevřelo cestu do světa, ale místo písma jsem si musel definovat nový výtvarný jazyk, abstraktní organická geometrie mu říkám. Myslím, že už nejde o to, jestli jsem dělal graffiti, nebo ne.

Takže se dá říct, že zdi ve městech a vagóny byly tvůj skicák?

Byly, ale já bych to neshazoval, jen jsem si to pro sebe vyčerpával. Objevují další, univerzálnější polohy a témata, než abych řešil, jak má éčko navazovat na káčko.

Co řešíš?

Pohyb, nekonečno, vztahy barev, harmonii, emoce, které můžeš předávat skrze obraz. Beru to tak, že jako vědec objevuju nové polohy. Myslím, že vytvořit čistou, krásnou věc je podstatně těžší než udělat ukecaný kus, kde se chyby skrývají jednodušeji. Já abstrahuju, jdu do minima, tam mě to táhne. Dá se říct, že jde o hledání s nejistým výsledkem. Mám pocit, že graffiti

sen jsem si splnil v roce 2000, kdy jsme dojeli s Michalem Škapou a Michalem Dvořákem Romeem do New Yorku a tam jsme „zbombili“ metro. Jeden z důvodů, proč jsem pak začal dělat pointy (*prostorové graffiti; pozn. red.*), je, že jsem chtěl vytvářet věci přes den, aniž by mě někde naháněli policajti. V momentě, kdy jsem už najednou nedržel v ruce sprej, jsem si mohl dělat na ulici vlastně cokoli, protože nikdo nevěděl, že dělám zakázaný graffiti. Tehdy jsem na akadémě odlil asi sto sošek a postupně je vylepoval po městě. Takže nejenže jsem změnil techniku, ale díky té změně jsem byl ve městě opět svobodnej, přilepil jsem pointy a nikdo v tom nehledal něco ilegálního. Pak mě napadlo vybarvování záplat na chodnicích, které jsou vlastně ošklivě krásný. Asi proto, že to je věc, kterou ve městě vůbec nečekáš, nikomu nevadilo, ani když jsem je vybarvoval před policejní stanicí. Policajti přijeli, vystoupili z auta, já na zemi kýbl barvy, v montérkách a oranžový vestě a oni to přeskakovali. To jsou momenty, kdy uvnitř rveš smíchy a který ti v hlavě zůstanou navždycky.

Později tě ale za záplaty na Letné málem zavřeli...

Tehdy skončila stará Trafačka, ještě jsme neotevřeli novou Trafo Gallery. Já byl najednou bez pořádného ateliéru a neměl dost skladového pro-

storu. Měl jsem spoustu barvy a říkal si, co s tím. Chystal jsem se pomalovat celou Letnou, taktika byla, že jsem vzal jeden kýbl, třeba s modrou barvou, a natíral, dokud nebyl prázdný. Druhej den jsem vzal třeba růžovou... Jenže pak si stěžoval nějaký pejskař, že mu jeho pes zašpinil tlapkou kalhoty, a policajti to musejí řešit. Takže vznikla klasická česká groteska.

To ti bylo už pětatřicet.

Myslím, že tehdy jsem dospěl. Říkal jsem si, že už to stačí. Tahle doba se pro mě konečně uzavřela přede dvěma lety, kdy jsem rozvázel novou várku pointů po Praze a najednou cítil, že už je to mimo. Že mám dceru a v autě, kde ji vozím, mám místo ní sošky, které mě stojí čas, energii, peníze na materiál a honorář pro

asistenta. No a já si to rozmísťuju zadarmo po městě místo práce v aťasu. A na ulici už si toho nikdo stejně ani nevšimne, protože všichni čučej do mobilů.

Ještě zpátky k New Yorku, kde jste tehdy, jak říkáš, „zbombili“ vlaky metra: je něco, co by mohlo tento zážitek překonat?

Řekl bych, že v tu chvíli, v té době, to bylo fakt daleko! Ale doba je jiná, člověk je jinej, jsem dál, nejde to srovnávat. Možná že by se to dalo popsat tak, že v mém vnitřním světě se prolomily bariéry z postkomunistického světa, že jsem se konečně zbavil toho světa Sovětského svazu, který jsme žili, a uvědomil si, že jsme se stali součástí světa. Že jsme se dotkli americké graffiti historie a pochopili nebo si ověřili, že na to máme.

Pohled do výstavy Atomic
Bubble v Magma Gallery
v italské Bologni (2019).

Co je J&T Banka Art Index

Žebříček J&T Banka Art Index vznikl v roce 2014. Jan Skřivánek (šéfredaktor Art+ a spoluvůrce hodnocení) jej popisuje následovně: „Jedná se o aktuální pořadí českých výtvarníků narozených po roce 1950, sestavené na základě jejich aktivní účasti ve výtvarném provozu. Index vychází z předpokladu, že vlastní hodnotu umění nelze objektivně změřit, že však lze posuzovat úspěšnost umělecké kariéry. Index zohledňuje účasti na výstavách a bienále, výtvarná ocenění, zastoupení galeriemi a další počiny. Do výsledného bodového součtu jsou započítávány pouze akce uskutečněné v posledních deseti letech.“

V jeho čele se za sedm let vystřídala jen dvě jména – Jana Kovandu vloni i letos přeskočila Eva Kořátková. Mnohým na předních místech chybějící například jména jako Jan Merta (30.), František Skála (46.) nebo David Černý (50.), k čemuž ještě Jan Skřivánek dodává: „Nelze automaticky klást rovnítko mezi umístěním v indexu a uměleckou kvalitou díla. Vysoké umístění neznamená nutně, že daný autor je významnějším umělcem než někdo, kdo se umístil níže či kdo se do první stovky vůbec nedostal. Ostatně, kdyby podobný žebříček existoval za první republiky, je pravděpodobné, že například František Kupka by se umístil až někde v jeho druhé polovině, neboť v meziválečném období stál spíše stranou výstavního provozu.“

Dodejme, že samostatně je každoročně vyhlašován Skokan roku – vloni největší postup v žebříčku Art Index zaznamenala Anna Hulačová, letos se to podařilo Janu Kalábovi.

Stigma generace našich rodičů bylo, že kvůli reálnému socialismu prožili větší část života v izolaci. Pro nás to pak byl handicap, když jsme ve druhé půlce devadesátých let jezdili s graffiti po světě. Připadali jsme si nesmělí, všechno bylo dražší, všude jsme byli poprvé. To už dnešní mladá generace nezažívá. Naštěstí pro ni.

Pomáhá nebo otvírá ti zkušenost s graffiti i dveře jinam?

Jasně, část tehdejších graffitáků jsou dnes umělci nebo mají své galerie, vědí, že jsem jeden z nich, že jsem „real“! Třeba Alan Ket, který nás v roce 2000 v New Yorku jako jeden z mála bral jako rovné k rovným a dával nám tipy, kde se dá malovat, mi tam po čtrnácti letech radil s pop-up výstavou. A loni to byl on, kdo založil vůbec první muzeum graffiti

na světě – ve Wynwoodu v Miami. Ale já už během posledních dvou let dostávám pozvání i do zcela jiného výtvarného prostředí. Před nedávnem jsem jel vystavovat do Tchaj-peje. Ozvali se mi z galerie Blue Rider, kterou vede starší dáma, co měla dřív firmu se čtyřmi sty zaměstnanci. Je úžasné sledovat, jak celý tým vede. Program galerie se soustřeďuje na evropské abstraktní umění a minimal. Byl jsem tam vůbec prvním umělcem se zkušeností z graffiti prostředí.

Vím, že se to těžko srovnává, ale je z tvého pohledu důležitější diplom z Akademie výtvarných umění, nebo pomalované vozy metra v New Yorku?

V mezinárodním kontextu je daleko důležitější, že jsem pomaloval vozy

newyorského metra, než absolutorium AVU, ale současně si uvědomuju, že v mém životopise ten kontrast, že jsem dal oboje, funguje skvěle! ■

Jestli Kaws a Banksy jsou ve světě první liga, řekl bych, že jsem se už dostal do té druhé.

Rozhovor vznikl pro časopis Reflex.

S Magnusem za

U partnerů klubu Magnus můžete nakupovat bez ohledu na to, zda prodejny kvůli vládnímu nařízení uzavřeny. Zboží si prostě vyberete bezpečně online. Koupit si „na dálku“ můžete elektroniku, PC a knížky i časopis pro děti. Nezapomeňte při tom uplatnit své body.

AGEM.CZ

Od tiskárny po elektro

Chybí vám potřebné vybavení pro práci z domova? Rozhodli jste se běhat a potřebujete fitness náramek? Rozbila se vám rychlovarná konvice, vysavač nebo si chcete pořídit novou vinotéku? Toto a mnohé další zboží lze zakoupit online na Agem.cz.

Po dobu mimořádných opatření se Agem.cz rozhodl pozastavit nabídku voucherů pro klienty J&T Banky, členové klubu Magnus mohou však za body nakupovat online, a to přímo na stránkách Agem.cz.

JAK NA TO

Stačí si vybrat zboží, vložit ho do košíku a ve čtvrtém kroku objednávky kliknout na tlačítko „platba Magnus body J&T Banky“. Následně už jen zvolíte způsob dopravy a budete přesměrováni na platební bránu Magnus, kde zadáte číslo své karty a PIN. Budou-li údaje správně zadány a máte-li na svém kontě dostatečný počet Magnus bodů, provede se platba.

Veškeré zboží, pokud je na skladě, bývá zpravidla do jednoho až dvou pracovních dnů předáno dopravci. Pro expedici zboží je možné zvolit z několika druhů dopravy.

KDYŽ BODY NESTAČÍ

Nemáte-li na svém kontě dostatek bodů na nákup vámi vybraného zboží, nevádí, Agem.cz umožňuje i kombinovanou platbu – část v Magnus bodech a doplatek v Kč. Pro tuto variantu kontaktujte přímo Agem na e-mailové adrese magnus@agem.cz.

ŠIRŠÍ SORTIMENT NA AGEM.SK

Slovenský obchod Agem.sk má nabídku rozšířenou o sortiment auto-moto, potřeby pro domácí zvířata, sportovní vybavení a další položky. I zde můžete platit svými body Magnus, zboží vám zašlou na adresu do České republiky za poplatek 7,80 eur.

Lidé, čtete

Knihkupectví i veřejné knihovny mají zavřeno, svou pravidelnou dávku knižních novinek si ale pořídíte i online. Jako členové klubu Magnus dokonce získáte zvýhodněnou cenu.

V mini e-shopu na klub-magnus.knizniklub.cz můžete zakoupit zajímavé tituly se zvýhodněním až o 20–30%. Vyberte si jednu nebo více knih z nabídky a vyplňte údaje pro doručení. Po stisknutí tlačítka Objednat budete přesměrováni na platební bránu Magnus klubu. Pokud platba proběhne bez problémů, objednané knihy obdržíte obvykle do pěti pracovních dní.

Hovory s doktory

**Barbara Nesvadbová,
Jakub Kněžů**

Barbara Nesvadbová vyzpovídala dvanáct předních českých lékařů z nejrůznějších oborů – Hanu Papežovou, Andreje Sukopa, Jana Marka, Jiřího Kříže, Roberta Lischkeho, Pavla Pařka, Radkina Honzáka, Jana Daneše, Cyrila Höschla, Jana Pirka, Petru Tesařovou a Antonína Pařízka. Mluvila s nimi o jejich práci, zdraví, vztahu k pacientům, jejich láskách, víře, která je provází, i o životě. **Cena: 900 bodů**

Za oponou války

– Zpravodajem nejen na Blízkém východě

Jakub Szántó

Za oponou války je prvotina z pera válečného reportéra a zpravodaje České televize na Blízkém východě. Jakub Szántó v knize přibližuje své dramatické zážitky z frontových linií, míst teroristických útoků i státních převratů a revolucí, které během své kariéry televizního novináře v uplynulých dvou dekáдах natáčel. Barvitým jazykem zprostředkovává pozadí dějinných událostí pohledem očitého svědka. Zároveň odhaluje a demytizuje práci žurnalistů uprostřed pohnutých situací a nepředvídatelného vývoje. **Cena: 836 bodů**

Tkaničky

Domenico Starnone

Křehké vyprávění o manželství a rodinných vztazích. Aldo a Vandino manželství prošlo hned v počátcích těžkou zkouškou. Přetrvávalo, je však plné trhlin a stále otevřených ran, o nichž postupně promlouvají oba manželé i jejich dvě děti. Každý z nich jako by ale vyprávěl jiný příběh. Každý má svou pravdu, svou vinu i svou pomstu. Všichni hledají způsob, jak s těmito závazky žít a jak nalézt rovnováhu mezi povinnostmi a osobními touhami. **Cena: 756 bodů**

Dita P. Dětem

Dita Pecháčková

Vařit pro děti je pro Ditu P. „nejvíc na světě“. Taky si to užila. Kuchařka Dětem se rodila tři roky. Všechny čtyři roční období. Dita do ní vdechla tajemství života. Určitě ho najdete na 365 stránkách, jako je dnů v roce. Vyzkoušet můžete před devadesát receptů. **Cena: 1896 bodů**

Nůž

Jo Nesbø

Už 12. díl bestsellerové série. Harry Hole se už mnohokrát probudil s temným tušením, prázdnou hlavou a kocovinou jako trám. Tentokrát je ovšem probuzení ještě horší než jindy. Kdysi slavný kriminalista má na rukou i kalhotách krev a až po chvíli si vybaví, že ztratil všechno. To tam je idylické manželství s Rachel, ta tam je zajímavá práce vyučujícího na policejní akademii. Jediné, co mu zbylo, je věrný přítel Jim Beam. Co si však Harry vybavil nedokáže, jsou události včerejšího večera v baru Jealousy. Jednotlivé střípky vyplouvají na povrch jen pomaloučku, skládají se však ve strašlivý obrázek. **Cena: 1292 bodů**

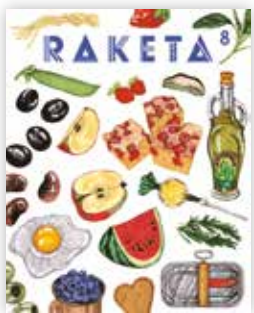
Nákupy

Zde jsou kamenné
obchody a zaplatíte
za vybavení, hry,
a další produkty Magnus!

Širokou nabídku knih za Magnus body najdete také na www.knizniklub.cz. Vyberte si zboží, vložte ho do košíku a v prvním kroku objednávky klikněte na tlačítko „Máte kartu klubu Magnus? Pokračujte zde.“ Následně už jen vyplníte povinné údaje a zvolíte způsob dopravy. Poté budete přesměrováni na platební bránu Magnus, kde zadáte číslo své karty a PIN.

Pokud neradi kupujete zajíce v pytli, můžete si u většiny knih zalistovat několika stránkami na ukázkou. Nechcete čekat, až vám kniha dorazí domů? Pořídte si e-knihu, kterou si stáhnete hned po zaplacení.

Raketa: časopis pro děti chytrých rodičů

Raketa se narodila na podzim roku 2014 v „laboratoři“ malého nezávislého nakladatelství Labyrinth a do vínku dostala podtitul „časopis pro děti chytrých rodičů“. Šéfredaktorkami se staly Radana Litošová a Johana Švejdíková, dvě kamarádky z pražské Letné, které se ale poznaly až v Paříži. To, co vymýšlejí do Rakety, zkoušejí také na svých čtyřech malých dětech. V Raketě není žádná reklama, časopis sází na vizuální stránku, tvořivost i legraci a spolupracuje s mladými výtvarníky a autory z Česka a ze zahraničí. Vychází čtyřikrát ročně, určen je především dětem od 5 do 10 let.

Aktuálně je na pultech číslo 22, kde najdete spoustu návodů na skvělé hry ve skupině, ve dvou i pro jednoho. Naučíte se hrát Šibenici i Maroko, stavět domácí bunkr a vyrábět vlastní křídla a modelínu. Vystříhnete si legendární karetní hru, zabloudíte s princem z Persie a rozdíly najdete v kasinu. Zjistíte, jaké digitální hry budou bavit děti i rodiče nebo jak si hrají děti v zemích třetího světa.

Voucher na roční předplatné časopisu Raketa (včetně poštovného) v původní hodnotě 356 Kč získáte se slevou 5%, a to jen **za 1 353 bodů**.

JRC
GAMECENTRUM

Zabavte sebe i děti hrami

Nakupujte hry a příslušenství online za Magnus body: Stačí si vybrat zboží na www.jrc.cz, vložit ho do košíku a při volbě „doprava a platba“ zvolit možnost „platba Magnus body“. Následně budete přesměrováni na platební bránu klubu Magnus, kde budete vyzváni k zadání čísla své Magnus karty a PIN kódu.

Objednané zboží je možné si vyzvednout také osobně v sídle prodávajícího, a to na adrese JRC Czech a.s., Naskové 3, nebo ve zvolené prodejně.

Kam za uměním, když nikam nesmíte?

Nouzový stav trvá již téměř měsíc a lidé by kromě nejnужnějších cest do práce, na nákup a drobných procházek měli ideálně zůstat doma. Čím se mohou zabavit ti z nás, kterým nestačí klasický program televize, ale lační spíše po výtvarném umění? A lze v této době nakupovat umělecká díla? Zde najdete spoustu tipů, jak si ukrátit čas, který není pro nikoho snadný a v němž je potřeba silných pozitivních zážitků více než jindy.

Vyrazte do galerie z pohodlí vlastního domova. S tímto heslem velká spousta světových muzeí a galerií, a to i těch nejzvučnějších jmen, nabízejí možnost projít se jejich sály díky nejmodernějším technologiím, aniž byste museli porušit český nouzový stav. Doslova tisíce institucí nabízí virtuální prohlídky, které využívají podobný princip jako slavný Street View na Google Maps (ostatně mnohé instituce využívají nástroj Google Arts & Culture). Funguje to až překvapivě skvěle. Vstoupíte do virtuálního muzea a pomocí myši či šipek procházíte kolem slavných obrazů, soch, instalací. Toužíte po obří kolekci děl Rembrandta? Není problém, vstupte do virtuálního Rijksmuseumu. Preferujete spíše starší umění? Pak můžete směle vyrazit do pařížského Louvru nebo do londýnského British Museumu. Milujete malbu? Pak je vám plně k dispozici například opět londýnská Národní galerie, kde si můžete užít plátna napříč dějinami. Vše samozřejmě zdarma a většinou i bez nutnosti jakékoli registrace.

Samotná návštěva pak již má různé podoby. Rijksmuseum je opravdu velmi blízké zmíněnému Street View a vy se muzeem sice můžete pohybovat poměrně svobodně, ale bez jakékoli interaktivity. To Louvre jde na virtuální zpřístupnění sbírek jinak: sice je daleko méně příjemné muzeem cestovat (připomíná to počítačové hry z poloviny devadesátých let), ale zase si můžete vyvolat po-

pisky jednotlivých exponátů, což přece jen u tohoto typu obsahu je velmi podstatná a cenná přidaná hodnota. Dalším často využívaným způsobem pak je vystavení „prezentace“, v níž návštěvník listuje jako v powerpointovém dokumentu.

VÝSTAVY V ČESKU

I když muzea a galerie jsou kvůli karanténě zavřené, hledají, jak zůstat v kontaktu se svými návštěvníky. Téměř všechny velké české galerie dnes nabízejí pohled do svých sbírek přes internet. To není nic nového, digitalizace probíhá mnoho let, až teď ale nastal čas, kdy se online sbírky a virtuální prohlídky stálých expozic dostávají do popředí zájmu. Mnoho galerií reviduje své digitální archivy a na webových stránkách, Facebooku či YouTube nabízejí příspěvky k nedávným i vzdálenějším akcím.

„Každé ráno vám přinášíme čerstvou dávku umělecké inspirace z našich sbírek,“ hlásí na Facebooku benešovské Muzeum umění a designu, které pro dnešek vybralo dílo Jiřího Koláře nazvané Honoré de Balzac. Ke koláži laděné do růžové barvy je připojen krátký kurátorský výklad.

Jde však především o z nouze ctnost a především velké galerie se potýkají s tím, že musejí rušit, či alespoň odložit chystané velké výstavy. To platí především pro Národní galerii, která zatím odložila otevření obří expozice díla Rembrandta van Rijna, kterou chystala pět let. Snad ještě větší smůlu provází výstava tvorby Stanislava Kolíbala nazvaná Bývalé nejisté tušené. Když byla minulý rok nainstalována v českém a slovenském pavilonu v Benátkách, strhla se vichřice a shodila strom. Výstava pak byla několik týdnů zavřená, než se podařilo poškozený pavilon opravit. Když se remake benátské výstavy začátkem letošního března otevíral v pražském Veletržním paláci, pořadatelé doufali, že zájemcům vynahradí ušlý zážitek z Benátek. Teď je však výstava z vyšší moci zavřená podruhé. Malou náhradou se tak stane virtuální prohlídka.

DAŇ ZA KORONAVIRUS

Národní galerie však nesází pouze na virtuální prohlídky či streaming kurátorských prohlídek.

Téměř všechny velké české galerie dnes nabízejí pohled do svých sbírek přes internet. Na webových stránkách, Facebooku či YouTube nabízejí příspěvky k nedávným i vzdálenějším akcím.

Na významu nabývá také doprovodný program. Uměnímilovní lidé v karanténě se tak mohou dozvědět, jak se kupříkladu restaurují časem (i lidmi) poškozená umělecká díla, a to díky seriálu o restaurátorství, který najdete na YouTube kanálu galerie. Možná ještě vyšší hodnotu pak má program Umění (být) doma. „Jde o jeden z nových online programů Národní galerie Praha. Inspirujte se uměleckými díly a tvořte přímo u vás doma. Tyto hravé výzvy jsou úplně pro každého. Vše potřebné naleznete doma. Každou středu vám přineseme jednu výzvu, která vás bude motivovat k tvůrčí práci,“ vyzývá galerie na svých stránkách. Prozatím poslední výzva má datum zveřejnění 15. dubna a uvidíme, zda v tomto programu Národní galerie bude pokračovat.

Daň za pandemii koronaviru pak zaplatí i další tuzemské galerie a výstavy. Kupříkladu výstava věnovaná Devětsílu musí v Galerii hlavního města Prahy skončit v původně plánovaném termínu

a nebude moci být prodloužena. „Prodlužovat ji nebude možné. Jsou tam choulostivé materiály, které jsme museli i tak během výstavy nahrazovat jinými, stejně choulostivými. Pracujeme dále na výstavách podle plánu. Zda budou ovšem fyzicky realizované, je otázka, zejména z rozpočtových důvodů, neboť lze předpokládat, že rozpočty budou kráceny. Pokud se situace uklidní, budeme připraveni výstavu původně plánovanou na jaro otevřít v pozdějších termínech,“ uvedla pro server Aktuálně ředitelka GHMP Magdalena Juříková. Výstavu tak bylo možné navštívit alespoň částečně virtuálně. „Na Facebooku jsme zveřejnili úplný fotoreport k výstavě Devětsil a vzniklo také video, které nabídne virtuální komentovanou procházku výstavou s jejími autory. Takto budeme postupovat i u ostatních projektů,“ dodala Juříková.

Vedle uniklých zisků je pro galerie a muzea nehorší nejistota, jak dlouho bude současný stav trvat. Vláda neustále zdůrazňuje, že omezení kulturních akcí bude rušit mezi posledními, nicméně to se týká především koncertů, jež navštěvují tisíce lidí. Přesto galerie netuší, od kdy bude mít cenu opět plánovat program.

Než se také v Česku začal šířit nový typ koronaviru, například Moravská galerie připravovala hned několik nových výstav. Koncem dubna chtěla otevřít projekt Rajlich 100, připomínající 100. výročí narození grafického designéra Jana Rajlicha, a retrospektivu skupiny Rafani. „Tyto výstavy s největší pravděpodobností budeme odkládat na květen. Také Brněnská muzejní noc, jejíž je Moravská galerie garantem a která měla začít v polovině kvě-

na, bude odložena na červen,“ uvedla Michaela Paučo z Moravské galerie.

A Petr Nedoma z Galerie Rudolfinum rovnou přiznává, že na výstavě Unplugged, která má začít 29. dubna, sice intenzivně pracují, ale mohou bez problémů odsunout zahájení o celý měsíc. „Současná situace ukázala nečekaný vedlejší efekt toho, že Galerie Rudolfinum díky mecenáši už na několikátou výstavu nevybírání vstupné. Díky tomu nemáme žádné ztráty na příjmech ze vstupného,“ vysvětlil ředitel galerie.

POMOZTE KULTUŘE

Nastalá situace může být pro některé kulturní instituce likvidační. Jedná se především o ty malé, soukromé, nejvíce o divadla, kina či kluby, které jsou závislé na pravidelném provozu. Náhlé povinné zavření jim udělalo výraznou čáru přes rozpočet, museli odvolat již dohodnuté (a zčásti zaplacené) akce, na něž již byly i rozprodané vstupenky. Krátce po vyhlášení nouzových opatření se začala na internetu a sociálních sítích šířit výzva, ať lidé, pokud to je jen trochu možné, nepožadují vstupné zpět. Pro řadu provozovatelů by to bylo likvidační. Výzva zafungovala a podle odhadů samotných provozovatelů své oblíbené provozy tímto způsobem v těžké době podpořilo kolem 80 % lidí.

Po prvotním šoku se pak celá řada koncertních sál, kin i divadel na novou realitu přizpůsobila a podobně jako galerie i ony nabízejí svůj program prostřednictvím internetu.

Hned několik kin se spojilo do platformy **Moje Kino Live**, které funguje velmi podobně jako kino klasické: lidé si koupí vstupenky (omezený počet), připojí se v jeden okamžik na zmíněnou platformu a sledují film. Podobně jako v reálném životě i tady jej mohou komentovat, mohou navazovat s dalšími návštěvníky hovor či si virtuálně přituknout skleničkou.

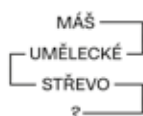
Podobně můžete navštívit také divadla. Část z nich vsadila na reprízy slavných inscenací (třeba Divadlo Na Vinohradech), menší (a mladší) scény se však diváky snaží oslovit trochu jinak. Nasazují velmi komorní hry pro jednoho, maximálně dva herce, které pak naživo streamují podobně jako Moje Kino Live. Herci buď vystupují v rouškách, případně dodržují bezpečnou vzdálenost, aby nemohlo dojít k případnému přenosu nákazy.

A velmi podobně nastalou situaci řeší také hudebníci. Sóló koncerty připravila řada hvězd populární i klasické hudby. K nejzajímavějším projektům

„Hudba má tu moc, že léčí, rozjasňuje mysl a dokáže dobře naladit,“ těmito slovy začal slavný klavírista Ivo Kahánek živě přenášený koncert na podporu organizace ŽIVOT 90 pomáhající seniorům.

J&T Banka, a. s. je partnerem:

Česká filharmonie

Společnost
Jindřicha
Chalupeckého

MORAVSKÁ
GALERIE

CENA
OSKÁRA
ČEPANA

SLOVENSKÉ
CENTRUM
DIZAJNU
LOGO

patří koncerty Pavla Šporcla, které pořádá přímo u sebe v obýváku. „Ústupky nyní musí být. Nikdy u nás nebyl štáb, fotograf, nechtěli jsme dávat fotky, jak bydlíme, do časopisů. Avšak bylo jasné, že jinde lidem nezahrají, a tak jsem se poradil s rodinou,“ popsal Šporcl své rozhodování Českobudějovickému deníku. „Dcery hrají na violoncello a zpívají, manželka také zpívá. Pevně věřím, že lidem touto cestou alespoň trochu zpříjemním těžké chvíle pro každého z nás,“ dodal virtuos.

Neméně slavný klavírista Ivo Kahánek zase využil svůj talent a povinně prázdný kalendář k charitativním účelům. Spolu s Mall.tv uspořádal živě přenášený koncert, během něhož lidé mohli přispívat dobročinné organizaci ŽIVOT 90 pomáhající seniorům. Ti jsou přítom nejohroženější skupinou obyvatel, kterým choroba COVID-19 může ublížit nejvíce.

„Hudba má tu moc, že léčí, rozjasňuje mysl a dokáže dobře naladit. Stejně jako potřebujeme nyní dostatek vitamínů a spánku, je potřeba sytit i duši. Do programu koncertu jsem se rozhodl zařadit skladby letošního oslavence Ludwiga van Beethovena, Antonína Dvořáka a Fryderyka Chopina, které dle mého soudu tuto schopnost mají,“ uvedl Kahánek.

I během tohoto koncertu mohli lidé volně konverzovat, aby byl dojem živého zážitku co nejbližší realitě.

JAK NAKOUPIT UMĚNÍ

Nekontrolované šíření choroby COVID-19 se výrazně projevuje také na obchodu s uměním. Obě největší aukční síně světa, Christie's i Sotheby's na situaci zareagovaly zrušením mnoha očekávaných velkých aukcí či jejich přesunem na pozdější termín. Z aktuálního kalendáře, který samozřejmě může doznat podstatných změn, vyplývá, že standardní režim aukční domy očekávají až na konci května (dražby, jež se měly konat v dubnu a do poloviny května byly přesunuty až na červnové a červencové termíny).

Nová online sekce aukční sítě Christie's nese název Private Sales Online a milovníkům umění nabízí řadu exkluzivních děl rovnou k prodeji.

To však neznamená, že by se prodej umění zcela zastavil. Obě síně pořádají celou řadu tematických aukcí na internetu a samozřejmě nadále zprostředkovávají soukromé prodeje. A co je asi největší překvapení: Christie's vytvořila zcela novou sekci Private Sales Online, kde najdete řadu

exkluzivních děl rovnou k prodeji (z poválečného umění tu je například Papoušek od Andyho Warhola, ze starých mistrů kupříkladu krásné plátno od Jacoba van Ruisdaela).

A jak lze nakupovat umění v Česku? Velmi podobně. Velké aukční síně samozřejmě zrušily či odsunuly konání svých jarních aukcí. Ani zde se však umělecký prodej nezastavil na úplnou nulu. Nejúspěšnější tuzemská aukční síň, tedy Galerie Kodl, plánuje jarní aukci na termín 14. června s tím, že předaukční výstava by se měla otevřít 23. dubna. I před tímto termínem však galerie byla dostupná

pro klienty po předchozí domluvě. Stejně se chová i většina pražských soukromých galerií, které jsou pro veřejnost uzavřeny, ale po předchozí domluvě je lze ve velmi omezeném počtu navštívit (tuto možnost nabízejí krom jiných kupříkladu Galerie Svit nebo Cermak Eisenkraft Gallery). ■

Užitečné odkazy

OBECNÉ

Go Out (gout.net)

Server nabízí přehled akcí, které lze sledovat virtuálně, ale také umožňuje koupit si vstupenku na NIC a podpořit tím zavřené instituce.

FILMY

Moje Kino Live (kinosvetozor.cz)

Do projektu se zařadila celá řada kin po celé zemi, lidé si koupí vstupenku, dostanou odkaz na konkrétní hodinu a sledují film téměř jako v kině.

DAfilms.cz

Za předplatné dostanete přístup k velké spoustě snímků, především dokumentů a tuzemské tvorby.

Aerovod.cz

Pestrý výběr především evropských i asijských filmů, které se ukázaly na předních festivalech.

Netflix.com

Největší internetová televize nabízí řadu filmů a dokumentů o umění. Stačí do vyhledávání zadat termín Art.

Mall.tv

Spousta pořadů, sérií, velmi často na pomezí reality a fikce, zároveň nabízí streamy divadelních představení a koncertů tuzemských interpretů.

GALERIE

Národní galerie

(www.ngprague.cz)

Sledujte stránku www.ngprague.cz/online-program, kde najdete vždy aktuální nabídku přednášek či komentovaných prohlídek výstav.

Galerie Rudolfinum

(www.galerierudolfinum.cz)

Pražská síň nabízí pohled do za-

vřených expozic, stačí sledovat facebookový či instagramový profil galerie.

Moravská galerie

(www.youtube.com/user/videaMG/playlists a sbirky.moravska-galerie.cz/katalog)

Všechny předměty, které má Moravská galerie ve svých sbírkách, najdete v jejím internetovém katalogu, na jejím youtubeovém kanále pak najdete záznamy vernisáží a rozhovory s umělci.

Galerie hlavního města Prahy

(ghmp.cz)

Podcasty, workshopy, virtuální prohlídky i online výstavy, to vše a mnohem více nabízí v době koronaviru Galerie hlavního města Prahy.

8smička (8smicka.cz)

Takzvané koronavirové prázdniny vyhlásila humpolecká galerie 8smič-

ka a aktuální výstavu Bylo nebylo nebylo by musela uzavřít. Přesto nabízí online program a zajímavé podcasty.

DIVADLA

Divadlo Na Vinohradech

(www.divadlonavinohradech.com)

Divadlo streamuje záznamy svých slavných inscenací, a to vždy v osm večer (repríza je pak následujícího dne od 14 hodin).

Studio DVA (www.studiodva.cz)

Studio DVA nabízí online talkshow Jsme s vámi.

Spolek Kašpar

(www.divadlovceletne.cz)

Spolek Kašpar se přidal v době zavřených divadel ke streamování a nabízí každé úterý a sobotu pořady se svými herci.

Nerezignujte. Učte se, bádejte, pracujte na sobě

J&T Concierge je tu pro vás i v době koronavirové, stále se na něj můžete obracet se svými přáními a problémy. „A aby vám nouzový režim lépe utíkal, připravili jsme pro vás několik tipů proti trdomyslnosti,“ říká Pavlína Salaba, ředitelka J&T Concierge.

V čem vám může J&T Concierge ještě pomoci

Cestovní služby

Vyřízení storna, pojistné události, přebookování termínů, monitorování aktuální situace v různých destinacích.

Zdravotnické služby

Odběry krve z domu, elektronické recepty, videokonzultace se specialisty, psychologická pomoc.

Vstupenky na kulturní a sportovní události

Vyřízení storna, vrácení peněz, náhradní termíny.

Gastronomické služby

Doporučení kvalitních restaurací, které nepřerušily provoz a rozvázejí jídlo až do domu, doporučení kvalitních prodejen s potravinami apod.

Ostatní služby:

Online soukromé lekce jógy, doručování květin a dámků atd.

Současná situace změnila každodenní životy nás všech. Možná už jste inspiraci pro trávení volného času našli, možná ji stále hledáte nebo si jen chcete odpočinut od sledování zpravodajství. I v tomto omezeném režimu se nabízí spousta možností, jak poznávat něco nového a vzdělávat se.

ZKUSTE NĚCO POPRVÉ

Nikdy není pozdě vyzkoušet nepoznané. Objednejte si třeba online individuální kurz s vybraným českým šéfkuchařem a nechte si vytvořit kulinářský kurz na míru. Naučte se, jak se správně vaří česká klasika, poznejte taje indické či thajské kuchyně nebo zjistěte, jak správně připravovat sushi.

Vypráví se ve vaší rodině historiky o tajemném baronovi, který se důvěrně přátelil s prababičkou, nebo o nezvedeném strýčkovi, který utkl do Ameriky? Přijďte rodinným záhadám na kloub a vytvořte si vlastní rodokmen. K ruce si můžete přizvat zkušeného genealoga.

Možná se v létě k moři nepodíváte, figuru do plavek si už ale můžete začít rýsovat. Než se otevrou hromadná sportoviště, začněte cvičit doma. Pozvěte si osobního trenéra jógy nebo fitness a udělejte si tělocvičnu v obýváku.

NAUČTE SE NĚCO NOVÉHO

Cítíte, že v dějinách umění nebo třeba zeměpisu máte stále trochu mezery? Na artsandculture.google.com najdete ve vysokém rozlišení fotografie mnoha uměleckých děl, památek nebo zajímavých míst. Při prohlížení vás možná napadne, kam si naplánovat některou ze svých příštích dovolených.

Nestyďte se za svůj strach nebo nedokonalosti. Na Smarter.cz si můžete domluvit koučinku a online sezení s psychologem nebo tréninky, jak zvládat strach, pracovat s emocemi nebo podpořit manažerské dovednosti.

Zajímá vás, jak vaše rodiště vypadalo na historických mapách? Otevřete si www.oldmaps-online.org, zadejte název místa a vyberte si z dostupných map, do kterého období chcete nahlédnout. ■

Užijte si asijský pátek v Buddha-Baru

Pražský Buddha-Bar vychází svým zákazníkům vstříc a každý pátek připravuje sushi set a dalších pár oblíbených pokrmů. Stačí si jídlo dopředu objednat a osobně vyzvednout.

V souvislosti s mimořádným vládním opatřením musel Buddha-Bar Prague, stejně jako ostatní restaurace po celé České republice, dočasně uzavřít své prostory. Vařit tu však nepřestali!

„Po dobu uzavření vám každý pátek připravíme sushi set podle vašeho výběru. Na vaše četná přání bylo do nabídky přidáno i několik oblíbených jídel,“ říká ředitel restaurace Patrik Zdrůbecký.

Stačí jen do čtvrtka 16 hodin zavolat nebo zaslat e-mailem, co si přesně přejete, a v pátek mezi 12. až 18. hodinou pro vás bude objednávka v restauraci připravená. Po dobu uzavření restaurace získáte nabízené menu se slevou.

„Vážíme si našich věrných zákazníků a děkujeme za podporu,“ vzkazuje Patrik Zdrůbecký

**Páteční sushi set
a další jídla z menu
si objednejte na telefonu
725 812 075 nebo na adrese
selesiova@buddhabarprague.cz**

Demquit. Ovidiciae norsupp licaelictu se,
tantem pat fac vaturar isquiuir, contimuro
et L. Publiqui iu mortemo ta querionsu cus?
Conseribus ma, mo vilneris, orum

Demquit. Ovidiciae norsupp licaelictu se,
tantem pat fac vaturar isquiuir, contimuro
et L. Publiqui iu mortemo ta querionsu cus?
Conseribus ma, mo vilneris, orum

Vybíráme z nabídky

Pro jednu osobu, 14 ks 595 Kč
Pro dvě osoby, 28 ks 1150 Kč
Sashimi /3× tuňák, 3× losos
Nigiri /2× tuňák, 2× losos
Maki /special California 2x
pikantní tuňák 2x

Maki sushi

Cena za 6 ks
Avokádo 180 Kč
Okurka 180 Kč
Losos 260 Kč
Tuňák 260 Kč

Variace nigiri

Tuňák, losos, 10 ks 595 Kč

Buddha-Bar kuřecí salát

Grilované kuřecí maso, čínské zelí,
koriandr, Buddha-Bar dresink 250 Kč

Pikantní edamame

Restované ve woku
s domácí chilli omáčkou 110 Kč

Tom Yuam polévka

Krevety, pak choi, shitake 220 Kč

Thajské červené kari s kuřecím

masem s jasmínovou rýží 420 Kč

Zeleninové Buddha-Bar

pikantní nudle 140 Kč